

Lissabon en OESO:

België doet het goed dankzij Vlaanderen

Yves Leterme

Minister-president

Deel 1: Vlaanderen als motor van België in de rapporten van Lissabon en OESO	4
A. België herstelt zich op economisch vlak. Vlaanderen heeft structureel geïnvesteerd in het herstel van haar economie.....	6
B. Inzake arbeidsmarkt is er vooruitgang zichtbaar gemaakt maar werkzaamheid van ouderen, grote regionale verschillen en de mogelijkheden voor een groter activeringsbeleid vormen aandachtspunt. Vlaanderen hervormt structureel.....	7
C. Positieve evolutie op vlak van investeringen inzake innovatie en Onderwijs.....	9
D. Publieke financiering is een aandachtspunt.....	10
E. Capaciteit hernieuwbare energie stijgt steeds sneller	11
F. Regionale verschillen	12
Deel II. Annual Progress Report Lissabon - Assessment Belgisch Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) en commentaren	13
Deel III. Aanbevelingen OESO en commentaren m.b.t. Vlaanderen.....	18
Samenvatting	18
Aanbevelingen.....	19
Deel IV. Effectiviteitsmonitoring Lissabon	23
Deel V. Achtergrond en cijfermateriaal	28
Macro- en micro-economische indicatoren.....	28
BBP per hoofd in € KKP.....	28
Economische groei per regio	29
Investering private sector in % BRP	31
Exportcijfers	33
Inkomstenbelastingen.....	34
Werkgelegenheid en arbeidsmarkt	36
Arbeidsmarkt	36
Werkloosheid	38
Werkzaamheid.....	40
Spanning op arbeidsmarkt neemt toe	41
Lonen en productiviteit	42
Innovatie en onderwijs	43
O&O	43
Investering per student in hoger onderwijs: Vlaanderen – Franse Gemeenschap.....	49
PISA	50
Overheidsbeslag	51

Budgettair beleid	52
Vlaamse Meerjarenbegroting evolutie sociaal-economische uitgaven	57
Vlaamse meerjarenbegroting: Schuldafbouw	58
Transfers (raming Abafim 2003).....	59
Relatieve rijkdom – armoede per gewest (bron De Tijd 28/11/05).....	60
Benchmarking t.o.v. EU-25.....	61

Deel 1: Vlaanderen als motor van België in de rapporten van Lissabon en OESO

N.a.v.

- de conclusies van de Europese lentetop 08/09 maart
- de recente beoordeling van het Belgisch Nationaal Hervormingsprogramma in het kader van Lissabon
- het bezoek van de secretaris-generaal van de OESO, de heer Gurria, op 14/03
- de beoordeling in het OESO rapport van bepaalde dimensies van het sociaal-economisch beleid van België

hebben we het Vlaamse beleid kwantitatief vergeleken met de door 'Lissabon' en 'OESO' gehanteerde 'key performance indicators'.

Hierbij zijn we tot de vaststelling gekomen dat België het relatief gezien goed doet omdat vooral Vlaanderen het goed doet ¹.

¹ Volgende documenten zijn relevant:

- Lissabon-strategie: Vlaams Hervormingsprogramma 2005-2008: voortgangsrapportering september 2006 (VR 23/09/2005: Lissabonstrategie: groei en jobs)
- Lissabon strategie: Nationaal Hervormingsprogramma 2005-2008: België: Meer groei en meer werk. Vooruitgangrapport 2006. www.be2010.eu
- Lissabon-strategie: Vlaams Hervormingsprogramma 2005-2008: voortgangsrapportering feburari 2007
- Ter voorbereiding van de Europese lentetop 2007 maakte de Europese Commissie haar jaarlijks vooruitgangrapport. Hierin werd een analyse opgenomen van de nationale hervormingsprogramma's en werden aanbevelingen gedaan per land. http://ec.europa.eu/growthandjobs/annual-report-1206_en.htm
- OECD Economic Survey Belgium, 2007

VLAANDEREN VORMT HEFBOOM VOOR SOCIAAL ECONOMISCHE HERVORMINGEN IN BELGIË

Recent heeft de Europese Commissie het Hervormingsplan van België in het kader van het Lissabonproces geëvalueerd en de sterktes en zwaktes in de verf gezet. Ook de OESO heeft haar landenspecifiek rapport over het sociaal-economische beleid in België bekendgemaakt.

Traditioneel maken beide instanties enkel gewag van de nationale cijfers. Met deze briefing willen we ook de cijfers van Vlaanderen die relevant zijn voor het Belgische verhaal in de picture zetten. De gegevens van beide analyses hebben evenwel betrekking op 2005.

We hebben beide rapporten naast elkaar gelegd en de conclusies met betrekking tot België vergeleken. De conclusies lopen sterk samen.

Vlaanderen kan de Lissabon-doelstellingen ² realiseren tegen 2010

- Het (voor pendelaars) gecorrigeerde BRP/capita is het derde hoogste van Europa; Het verschilt 30 % met dat van Wallonië.
- Vlaamse schuldgraad ligt op uitzonderlijk laag peil
- Vlaams onderwijs is van een ongemeen hoge kwaliteit, zowel secundair als hoger.
- De arbeidsproductiviteit ligt 1/5 boven EU-25 gemiddelde
- In sommige 'sub-regio's' van Vlaanderen bereiken we de zgn. 'frictie-werkloosheid'. De werkloosheid daalt verder, werkzaamheid neemt gestaag toe.
- Investerings O&O boven EU-gemiddelde; De publieke O&O investeringen stijgen reeds 10 jaar. We investeren zwaar in veelbelovende technologische sectoren zoals ICT (IMEC, IBBT, ...), biotech (VIB), milieu (VITO, MIP) en hernieuwbare energie (bvb. CleanTech-fonds);
- Aandachtspunten
 - Globale werkzaamheidsgraad van 70 % tegen 2010
 - Werkzaamheidsgraad van 50 % voor ouderen tegen 2010 alsook bij kansengroepen
 - Extra inspanningen ivm klimaat, broeikasgasreductie en Kyoto
 - Extra inspanningen om armoede terug te dringen

² De 14 indicatoren die in het Lissabon-monitoringsproces gehanteerd worden zijn: 1. BBP in koopkrachtpariteiten per hoofd van de bevolking (2005); 2. Arbeidsproductiviteit; 3. Werkzaamheidsgraad (percentage werkenden op totaal binnen leeftijdsgroep 15-64); 4. Werkzaamheidsgraad ouderen (55-64 jaar); 5. Bruto binnenlandse uitgaven O&O; 6. Opleidingsniveau jongeren; 7. Prijsniveaus; 8. Investeringsratio van de private sector in % van het BBP; 9. Armoederisico; 10. Langdurige werkloosheid; 11. Regionale spreiding werkzaamheidsgraden; 12. Broeikasgasemissies. 13. Energie-intensiteit; 14. Volume vrachtransport.

A. België herstelt zich op economisch vlak. Vlaanderen heeft structureel geïnvesteerd in het herstel van haar economie.

- **Enkele indicatoren** : de investeringsratio van de private sector in % van het BBP bedraagt in 2005 18% voor België, tgo. 17.4% van de EU-25. Ook de economische groeicijfers zijn positief. De BBP-groei in 2006 wordt voor België verwacht 2.7% te bedragen en voor de EU-25 2.8%.
- het aandeel van **Vlaanderen** in deze relatief positieve cijfers is groot : in beide gevallen ligt de betrokken indicator in Vlaanderen boven het Europese gemiddelde.
 - o de investeringsratio van de private sector in % van het BBP bedroeg in 2005 19.9%; In Wallonië bedroeg dit 13.3%.
 - o de reële groei van het BBP bedroeg in Vlaanderen volgens schattingen in 2006 : 2.9%
- Het **BRP per hoofd in koopkrachtpariteit**, voor Vlaanderen/Brussel gecorrigeerd voor pendelaars, is in Vlaanderen het derde hoogste van Europa, 30 % meer dan dat in Wallonie.
- Vooral de in Vlaanderen **zeer hoge arbeidsproductiviteit** ligt hieraan ten grondslag; Daardoor ook is de loonkost per eenheid product 5 % lager in Vlaanderen dan in Wallonië.
- Het **aandeel van Vlaanderen in het totale BBP** van België neemt gestaag toe (1995: 56.7 % → 2005: 57.3 %). De cumulatieve groei 1995-2004 was voor Vlaanderen 20.8 %. Voor Wallonie 15.5 % en voor België 19.6 %.
- Vlaanderen is verantwoordelijk voor **80 % van de export** van België, tegenover 15.7 % voor Wallonie. Bovendien neemt het relatief aandeel van Vlaanderen de laatste jaren toe.
- De Vlaamse regering heeft sterk ingezet op het beschikbaar stellen van investeringsmiddelen voor bedrijven. Programma's zoals het Arkimedesfonds, de win-winnening, de waarborglening dragen bij tot het investeringsklimaat.
- Ook met de operationalisering van het Vlaams Agentschap Ondernemen wordt bijgedragen aan het investeringsklimaat. O.a. in het kader van Vlaanderen in Actie neemt de regering initiatieven om op meer lange termijn het ondernemerschap te bevorderen bij jongeren, bij startende bedrijven, ...

B. Inzake arbeidsmarkt is er vooruitgang zichtbaar gemaakt maar werkzaamheid van ouderen, grote regionale verschillen en de mogelijkheden voor een groter activeringsbeleid vormen aandachtspunt. Vlaanderen hervormt structureel.

- Enkele **indicatoren** :

- de werkzaamheidsgraad bedraagt in België dd. 2005 61.1%. Niettegenstaande er een toename is tussen 2004 en 2005 met 0.8%-punt en ondanks ook een toename in Wallonië en Brussel blijven de regionale verschillen groot: in Wallonië bedraagt de werkzaamheidsgraad 56.1%, in Brussel 54.8% en in Vlaanderen 64.9%. Enkel de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen ligt hoger dan het EU-25-gemiddelde van 63.8%, maar ook in Vlaanderen is het objectief van 70% nog niet in zicht.
- de werkzaamheidsgraad van ouderen in België bedraagt 45.8% tgo. 53.5 in de EU-25. In Vlaanderen bedraagt de werkzaamheidsgraad bij +50-ers 45.9%, in Wallonië is dat 44.6%. In Brussel ligt dit het hoogste met een werkzaamheidsgraad van 49.8%.
- de werkzaamheidsgraad bij jongeren ligt in België eveneens een pak lager dan het EU-gemiddelde, namelijk 27.3% tgo. 36.8% in de EU-25. In Vlaanderen ligt dit bij jongeren op 31.8%, in Wallonië op 22.1% en in Brussel op 19.3%.
- de werkloosheidsgraad is ook nog relatief hoog in België, aldus het OESO-rapport. Voor België bedroeg de werkloosheidsgraad begin 2007 11.8%. Voor Wallonië is dat 18.3%, Voor Brussel 20.4% en voor Vlaanderen 6.9%. Op nationaal vlak verhult de werkloosheidsgraad grote regionale verschillen.

- De OESO en de EC wijzen op de **grote regionale verschillen** inzake arbeidsmarkt.

- de spreidingscoëfficiënt van de regionale werkgelegenheidscijfers is nog steeds vrij hoog ook al is die afgenomen tussen 2004 en 2005 van 8.7 tot 8.4. De Europese coëfficiënt die de regionale spreiding uitdrukt bedraagt 11.
- om de regionale ongelijkheden terug te dringen pleit de EC voor een groter actief arbeidsmarktbeleid. Gegevens op vlak van verhouding van actieve maatregelen per gewest ontbreken. Op vlak van activeringspercentages (het aandeel van werkzoekenden

dat bereikt wordt met een actieve maatregel) verschilt nochtans sterk tussen de gewesten : in Vlaanderen wordt 31% van de langdurig WKZ met een actieve maatregel bereikt, in Wallonië is dat 10% en in Brussel 21%.

- **De spanning op de arbeidsmarkt** is zeer verschillende in de 3 regio's: In 2005 zijn er in Vlaanderen ongeveer 5 niet-werkende werkzoekenden per vacature, in het Waalse Gewest 33, in Brussel 35. Het relatief lage Belgische gemiddelde van 10 is er dank zij Vlaanderen.
- OESO en EC wijzen op de te lage werkzaamheidsgraad bij **ouderen**. De cijfers van Vlaanderen zijn dus niet rooskleurig, zeker niet met de demografische situatie in het vooruitzicht. De Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners hebben begin 2006 daarom een aantal structurele maatregelen afgesproken om de werkzaamheidsgraad van ouderen omhoog te krijgen. Deze maatregelen komen in de eerste helft van dit jaar op kruissnelheid :
 - op jaarbasis wordt 30 mio euro uitgetrokken voor een tewerkstellingspremie voor 50+. Met deze maatregel wordt de aanwerving beoogd van tussen de 3000 en 4000 +50'ers; Einde februari waren 1.300 premies toegekend sedert de opstart van de maatregel.
 - er is er sterk geïnvesteerd in de uitbouw van de begeleiding van de werkzoekende 50+ers via de ervaringsclubs bij elke regionale VDAB en is er in de promotie en bemiddeling van de ze groep geïnvesteerd via Jobkanaal.
- Om de werkzaamheidsgraad bij **jongeren** te verhogen heeft Vlaanderen geïnvesteerd in de extra begeleiding van kortgeschoolde jongeren in de steden en sommige gemeenten. Deze structurele aanpak begint vruchten af te werpen. Ook investeren regering en sociale partners in de versterking van het deeltijds leren. Inmiddels zijn daar meer dan 1.385 stageplaatsen gecreëerd in de sectoren.
- De bezorgdheid van de diensten van de EC en de OESO op vlak van de **activering** van de werkzoekenden is terecht. De diensten stellen dit in direct verband met de tekorten die zich in verscheidene sectoren stellen en die mogelijk een rem op de economische groei vormen.
 - Enkele cijfers : bij de jongeren was er in België in 2005 nog steeds 16.2% die instroomden in de langdurige werkloosheid zonder een actief aanbod inzake begeleiding of opleiding ontvangen te hebben. Voor Vlaanderen gaat het over 7%, voor Wallonië over 27% en voor Brussel over 14%. Bovendien is er geen noemenswaardige verbetering opgetreden tussen 2004 en 2005.
 - Vlaanderen investeert daarnaast sterk in de vermindering van de werkloosheidsvallen o.a. door een belastingkorting door te voeren voor werkende Vlamingen, in het bijzonder ten behoeve van de lage lonen.

C. Positieve evolutie op vlak van investeringen inzake innovatie en Onderwijs

- In 2004 werd 1.90% van het BBP in België besteed aan R&D. In Vlaanderen bedroeg dit 2.14% en zat daarmee flink hoger dan het EU-25-gemiddelde van 1.9% en het Belgisch gemiddelde van 1.9%. Vlaanderen investeert inmiddels in 2007 bijna 60 mio euro extra in 2007; in 2008 en 2009 zal dit oplopen tot resp. 75 mio extra en 25 mio extra.
- Beleidsmatig worden deze meerkredieten vertaald in een stijging van de budgetten voor projecten en onderzoeksmandaten in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (BOF, FWO, Odysseus, Methusalem), onderzoekscentra van wereldniveau (IMEC, VIB, IBBT, VITO), strategisch basisonderzoek (SBO), competentiepolen (Flander's Drive, Productdesign, enz...) en industrieel georiënteerde O&O-subsidies (IWT). Ondernemerschap wordt bevorderd via VLAO (1-loket idee, cfr. advies OESO) en een gefaciliteerde toegang tot risico-financiering (Vinnof, Arkimedes, Win-Win lening).
- Uit het PISA-oeso-onderzoek ivm secundair onderwijs blijkt dat voor wiskunde, leesvaardigheid, probleemoplossend vermogen en wetenschappelijke geletterdheid het Vlaamse onderwijs op nr 1, resp. 3, 4 en 5 staat (Franse Gemeenschap op nr. 24, 31, 24 en 33). De relatief goede positie van België (8, 12, 11, 14) komt dus door Vlaanderen.
- Uit de vergelijking van de cijfers Hoger Onderwijs Vlaanderen – Wallonie, blijkt dat in Vlaanderen per universiteitsstudent bijna dubbel zoveel wordt geïnvesteerd als in Wallonie (13 241 € versus 7 761 €) en bij de hogeschoolstudenten bij 1/3 meer (6 219 € versus 4 772 €).
- Inzake onderwijs zijn er essentiële verschillen op vlak van het aantal leerlingen dat het secundair onderwijs met een diploma verlaat: in Vlaanderen behalen 85% van de jongeren tot 24 jaar een diploma secundair onderwijs, in Wallonië is dat slechts 79% en in Brussel maar 72%.
- Toch kunnen in Vlaanderen de inspanningen nog vergroot worden om de **ongekwalificeerde** uitstroom te verkleinen. De Vlaamse regering werkt momenteel aan initiatieven om in onderwijs deze problematiek aan te pakken maar ook om curatief, de problemen op te nemen via VDAB en via het systeem van Elders Verworven Competenties. Mensen zonder diploma kunnen een ervaringsbewijs behalen door het attesteren van hun ervaring.

D. Publieke financiering is een aandachtspunt

- De Belgische overheden, als geheel genomen, zijn er vanaf 2000 in geslaagd het **financieringssaldo** niet in het rood te laten dalen. Wel stellen we vast dat na 2001 de sanering stilvalt en men blijft schommelen rond een zeer bescheiden overschot. Vanzelfsprekend hangt dit grotendeels samen met de verslechtering van de algemene conjunctuur. Al onze buurlanden doken na 2000 in het rood en blijven met tekorten kampen. Duitsland, Frankrijk (3% BBP) en het Verenigd Koninkrijk (bijna 4% BBP) boeken een aanzienlijk tekort. Nederland is de enige buur die de afgelopen 2 jaar zijn begrotingspositie fors heeft verbeterd, ofschoon het in 2005 nog geen positief saldo kan voorleggen. De Vlaamse Gemeenschap laat al vanaf 1997 een licht positieve begroting zien (met uitzondering van het jaar 2002) en kan haar resultaat sinds 2002 jaar na jaar verbeteren tot 0,4% BBP in 2005.
- Vlaanderen zet van alle regio's in België de laagste schuld neer. In 2005 bedraagt deze slechts 1 % van het Vlaams BRP. Vlaanderen droeg, door het strengste scenario te volgen van de Hoge Raad voor Financien (HRF), 1 594 mio bijkomend bij tot de globale doelstellingen. Het Waals Gewest opteerde voor een veel minder strenge doelstelling.
- Tegen 2008, ten laatste 2009, is de Vlaamse begroting volledig schuldenvrij. Bovendien wordt er een zgn. 'Toekomstfonds' aangelegd, dat o.a. mogelijke budgettaire consequenties van de staats hervorming moet opvangen.
- Bovendien huldigt Vlaanderen een meerjarenbegroting, waarbij de noodzakelijk sociaal-economische budgetten, voor Economie, Werkgelegenheid en Wetenschap en Innovatie stelselmatig stijgen.
- Vlaanderen vertegenwoordigt 63.7 % in de personenbelasting (W.: 27.6 %, B.:8.6 %) en 51.1 % in de vennootschapsbelasting (W. 13.5 %; B. 34.4 %). Het aantal BTW-plichtigen is in Vlaanderen in 2005, 423 250, in Wallonie 202 125 en in Brussel 75 836.
- In % van de totale werkgelegenheid, is de overheidstewerkstelling 15.3 % in Vlaanderen, tegenover 22 % in Wallonie, 26 % in Brussel en 19 % in België.
- Dit alles afgezet tegen de financiële transfers van Vlaanderen naar Wallonie en Brussel, door Abafim in 2003 geraamd op 5.4 mia € resp. 1.2 mia €.
- Bekijkt men de afwijking van de gemiddelde belastingsopbrengst per inwoner in elk gewest t.o.v. het rijksgemiddelde, dan ziet men een positieve trend in Vlaanderen vanaf 1989 (financieringswet) tot vandaag (+2.4 % in 1989 naar + 9 % in 2005), een negatieve trend in Wallonie (-8.46 % in 1989 naar -13.2 % in 2005) en Brussel (13.75 % in 1989 naar -10 % in 2005).

E. Capaciteit hernieuwbare energie stijgt steeds sneller

	productie uit hernieuwbare energiebronnen	
	Vlaanderen	Wallonië
2000	170 GWh	663 GWh
2001	224 GWh	655 GWh
2002	326 GWh	645 GWh
2003	437 GWh	556 GWh
2004	628 GWh	671 GWh
2005	967 GWh	849 GWh
2006	1430 GWh (a)	?

Bron: Vlaams Energieagentschap & CWAPE

(a): voorlopig

In Vlaanderen is het aandeel groenestroom in drie jaar tijd verdrievoudigd. Hiermee zitten we op tijdschema om onze Vlaamse groenestroomdoelstelling van 6% in 2010 te behalen. Er zitten nog voldoende projecten in de pijplijn om ook in 2007 en de komende jaren eenzelfde stijging te realiseren. Voor na 2010 zijn de Vlaamse beleidsdoelstellingen nog niet bepaald.

In Vlaanderen wordt het grootste aandeel groenestroom gerealiseerd door biomassa-installaties (80%) en windenergie (16%). In Wallonië zijn er vooral waterkrachtinstallaties: in 2000 werd er al 663 GWh groenestroom in Wallonië geproduceerd, voornamelijk door waterkrachtinstallaties. Biomassa kent in Wallonië ook een enorme inhaalbeweging en ook windenergie wordt er de laatste jaren meer en meer geïntroduceerd.

In Vlaanderen steeg onze hernieuwbare capaciteit tussen 2004 en 2005 met 54%, terwijl dat in Wallonië slechts met 27%. In 2006 steeg de productie uit hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen nog eens met 48%.

F. Regionale verschillen

Gelet op de grote verschillen inzake economisch en arbeidsmarktbeleid zou het zinvol zijn dat

- in België de **gewesten** meer werk maken van het ter beschikking stellen van geregionaliseerde cijfers; dat zou de aanbeveling om te komen tot meer overleg en afstemming tussen de federale overheid en de deelstaten ten goede komen
- zowel de **EC als de OESO** in hun aanbevelingen specifieke aandacht zouden hebben voor het regionale beleid. Aangezien deze diensten stellen dat de grote regionale verschillen een probleem vormen voor de algemene situatie in België zou het ook aan te bevelen zijn dat deze diensten hun aanbevelingen regio-specifiek maken.

Deel II. Annual Progress Report Lissabon - Assessment Belgisch Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) en commentaren

Vaststellingen

1. GDP/capita is 118% of EU average in 2006. Arbeidsproductiviteit is tussen hoogste van EU, maar roei ervan lichtjes onder EU. In 2000, budget in evenwicht tot 2004. In 2005 deficit 2.3 % van GDP (door overname NMBS schuld die niet aanvaard werd (2.5 % van GDP)), in 2006 terug evenwicht. Schuld/BBP-ratio daalt en moet naar 89 % in 2006 (108 % in 2000). Werkzaamheidsgraad is laag (61.4% in 2006), vooral voor jonge en oude mensen. Werkloosheid is rond 8.6 % in 2006.
2. Economisch beleid focust op arbeidskosten, meer dynamiek op arbeidsmarkt en stimuleren van O&O. Maatregelen moeten belastingsdruk verminderen, SZ moet versterkt worden rekening houdend met budget objectieven en vergrijzing. Kosten gezondheidszorg dienen beheerst te worden. Hinderpalen om tot meer dynamiek voor de dienstensector te leiden, dienen weggeruimd.

Deel I: Algemene beoordeling

3. Prioriteiten Belgisch NHP:
 - a. Gezondheid van het begrotingsbeleid
 - b. Reduktie van arbeidskost
 - i. Terugdringen van belasting op arbeid
 - c. Creatie van meer dynamiek op arbeidsmarkt
 - i. Terudringen van grote inter-regionale verschillen
 - d. Stimuleren economie door investeringen en hervormingen en investeren in O&O
 - e. SZ-systeem versterken
 - f. Synergie versterken tussen milieu-bescherming en economische groei
4. België maakt goede vooruitgang:
 - a. Schuldratio wordt verder teruggedrongen

- b. De neerwaartse trend in O&O investeringen is omgebogen
 - c. Administratieve vereenvoudiging levert eerste resultaten
 - d. Investeringen zijn verhoogd
 - e. Toevoer op arbeidsmarkt is beter geworden
 - f. Minder vooruitgang in netwerk-industrieën
 - g. Lage werkzaamheidsgraad en hoge werkloosheid bij kansengroepen
 - h. Ongekwalficeerde uitstroom te hoog
 - i. Levenslang leren dient geïntegreerd
5. Maatregelen nodig voor
- a. Beter regelgeving
 - b. Reductie van administratieve overlast
 - c. Start-up tijden reduceren
6. Betrokkenheid van sociaal-economische actoren bij redigeren NHP is nodig
- a. Betrokkenheid regio's
 - b. Nationale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
 - c. Structuurfondsen

Deel 2: Beoordeling per beleidsdomein

Macro-economisch

7. Begroting en financieel beleid
- a. Budget in evenwicht tussen 2000-2004; Schuldratio neerwaartse trend, 93 % BNP in 2005; Budget voor 2007 richt zich op 0.3 % overschot;
 - b. Hervormingen in gezondheidszorg ressorteren al enig budgettair effect in 2006
 - c. Werkzaamheidsgraad opdrijven zou begroting ten goede komen;
8. Competitiviteit en werk bevorderen
- a. Bedrijfsfiscaliteit dient verbeterd
 - b. Belasting op arbeid dient, bij de hoogste in EU, verminderd tegen 2010 (42.6 % van loonkost in 2005; buurlanden: 38.4 %)

c. Belang van IPA

9. Ambitieuze macro-economische objectieven, maar:

- a. Bedreigingen voor gezond begrotingsbeleid (overname pensioenfondsen, sales-leaseback operaties,...)
- b. Begrotingsoverschot is noodzakelijk daarom

Micro-economisch

10. Vele micro-economische maatregelen in NHP:

- a. Promotie van O&O en Innovatie
- b. Verbetering van het functioneren van de markt
- c. Ondernemerschap bevorderen
- d. Investeren in infrastructuur
- e. Duurzaam gebruik van natuurlijke bronnen en nutsvoorzieningen

11. Wat betreft O&O en innovatie

- a. Neerwaartse trend in O&O-investeringen lijkt gestopt;
- b. Creatie van clusters, competentiepolen
- c. Defiscalisatie van O&O-investeringen onderzoekers
- d. Maar 3 % doelstelling halen in 2010 wordt grote uitdaging zowel voor publieke uitgaven als voor bedrijven
- e. Verschillende maatregelen zijn noodzakelijk: netwerking, internationalisatie, kennistransfer, meer mensen in O&O, toegang tot risico-kapitaal en verbetering van patent-positie

12. ICT:

- a. Promotie van e-government, verbetering computer-beveiliging
- b. Bevorderen van e-industrie
- c. Constitutionele complexiteit in regelgeving ICT, broadcasting en telecommunicatie is een belangrijke hinderpaal

13. Omzetting Europese regelgeving

- a. Omzet-deficit is nog te hoog

14. Liberalisering

- a. In dienstensector: Verdere liberalisering absoluut noodzakelijk
- b. Markttransparantie noodzakelijk, alsook goed-functionerende regulatoren
- c. Ook in de spoorwegsector terzake nog veel werk, alsook in gas- en electriciteitsmarkten
- d. Promotie van marktgebaseerde instrumenten voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energieën
- e. Biodiversiteitsplan 2010

15. Micro-economische initiatieven voor investeringen

- a. Betere regulering en administratieve vereenvoudiging
- b. Een-loket systemen

Arbeidsmarkt

16. Objectieven arbeidsmarkt in NHP

- a. Werkzaamheidsgraad verhogen, vooral ook bij ouderen; Noodzakelijk om begroting voor pensioenen onder controle te houden
- b. Activering ouderen en jongerentwerkstelling verbeteren
- c. Systeem voor 'actief job vinden', vooral voor jongeren
- d. Grote inter-regionale verschillen in arbeidsmarkt dienen weggewerkt (tweede grootste in EU)
- e. Grote inter-regionale verschillen in kwaliteit onderwijssysteem
- f. Werkzaamheid/werkloosheid zeer verschillend tussen EU en non-EU inwoners

17. Flexibiliteit bij werknemers en ondernemingen:

- a. Een 'flexicurity' benadering ontbreekt
- b. Engagement voor talentontwikkeling, ook voor laaggeschoolden
- c. Tewerkstellingscellen

18. Opleiding en vorming

- a. Doelstelling 2004 van sociale partners om 1.9 % van de loonmassa in de private sector te investeren in training, werd niet bereikt (bleef steken op 1.25 %)
- b. Aantal mensen dat opleiding volgt daalde beetje tot 8.4 % in 2005
- c. Meer inspanningen vereist voor levenslang leren: EU-doelstelling is 12.5 %; Vooral aandacht naar laaggeschoolden

- d. Belangrijke maatregelen zijn vereist voor promotie van LLL, erkenning van competenties, perceptie van imago van technische opleidingen, tegengaan van ongekwalificeerde uitstroom

19. Werkzaamheidsgraad

- a. Dient gestimuleerd
- b. Werkloosheidsgraad te hoog op 8.4 %
- c. Kernobjectieven bij kansengroepen: achtergestelden, jongeren en ouderen
- d. LLL

Deel III: Besluiten

20. Conclusies

- a. Goede vooruitgang in NHP:
 - i. Neerwaartse trend in schuldratio
 - ii. Neerwaartse trend in O&O-investeringen lijkt gekeerd
 - iii. Ontwikkeling van clusters en competentiepolen
 - iv. EU-richtlijnen worden beter omgezet
 - v. Goede aandacht voor administratieve vereenvouding, ook voor start-ups
 - vi. Alternierend leren en werken wordt gestimuleerd
 - vii. Aandacht voor EVC
- b. Maar aandacht vereist voor:
 - i. Belasting op arbeid dient drastisch naar omlaag
 - ii. Interregionale verschillen in arbeidsmarkt zijn te groot
 - iii. Begrotingsrisico in context van vergrijzing vereist grotere budget-orthodoxie
 - iv. Meer aandacht voor O&O
 - v. Werk aan de winkel in de arbeidsmarkt
 - vi. Betere emissie-reductie
 - vii. Betere werking van de gas- en electriciteitsmarkt

Deel III. Aanbevelingen OESO en commentaren m.b.t. Vlaanderen

Samenvatting

1. België is economisch in herstelfase
 - a. Schuldratio is flink gedaald
 - b. Structurele hervormingen in de arbeidsmarkt beginnen vrucht af te werpen
 - c. Door goede groei komen sommige productiefactoren onder spanning
 - d. Vergrijzing is een potentieel gevaar

 2. Bijkomende begrotingsinspanningen zijn vereist voor een duurzame begroting
 - a. Uitgaven sociale zekerheid zullen door de vergrijzing sterk stijgen
 - b. Bijkomende maatregelen zijn nodig voor de fiscale houdbaarheid na 2030
 - c. Verdere belastingsverlaging kan de werkzaamheidsgraad verhogen
 - d. Beperking van de uitgaven is essentieel, door alle overheidsniveaus
 - e. Alle overheden moeten delen in de last van de vergrijzing

 3. Arbeidsmarktbeleid
 - a. De resultaten van het arbeidsmarktbeleid zijn positief, maar beperkt
 - b. Activeringsbeleid is ingezet, maar er is geen degressieve werkloosheidsvergoeding
 - c. De werkgelegenheidsgraad kan nog toenemen
 - d. De vervroegde uittreding is nog niet volledig afgeremd
 - e. De loonsubsidies zijn nog niet volledig afgestemd op de lagelonen
 - f. De centrale loononderhandelingen zijn niet afgestemd op de regionale arbeidsmarktvoorwaarden

 4. Hoger onderwijs
 - a. Sterke toename tijdens de laatste decennia, waardoor een relatief hoge factor menselijk kapitaal
 - b. Toename van onderwijsuitgaven is niet even hoog, waardoor kwaliteit hoger onderwijs zal dalen
 - c. Verhoogde inschrijvingsgelden zouden universiteiten en hogescholen onafhankelijker en onderlinge competitie versterken
 - d. Verhoogde inschrijvingsgelden zouden studiekeuze en intrede op de arbeidsmarkt beter op elkaar afstemmen
-

- e. Verhoogde inschrijvingsgelden kunnen gecombineerd worden met studieleningen en –beurzen
 - f. Nog andere economische stimuli kunnen geïntroduceerd worden
5. Bijdrage van de financiële sector tot economische groei
- a. Positieve bijdrage, maar het kan nog beter
 - b. Kruisverkoop bank- en verzekeringsdiensten beperkt concurrentiekracht
 - c. Geïntroduceerde belastingsvoordelen moeten vergeleken worden met kosten-effectiviteit van belastingsverlagingen
 - d. Consumentenbeschermingsmaatregelen beperken de kredietopname
 - e. Er is geen adequate hypotheekregelgeving

Aanbevelingen

1. De economie herstelt
- a. 3 % groei, lichtjes hoger dan EU-gemiddelde
 - b. Productiefactoren onder druk
 - i. Kapitaalsutilisatie
 - ii. Tekorten op de arbeidsmarkt
 - iii. Marktaandeel uitvoer onder druk door hoge loonkosten
 - iv. Hoge werkloosheid vereist verdere actie
2. Voor lange termijn stabiliteit moeten sommige uitdagingen worden aangegaan
- a. Hoog BBP/capita
 - b. Productiviteit is hoogste in EU (ondervertegenwoordiging van laaggeschoolden)
 - c. Toenemende globalisatie en vergrijzing vereisen echter bijkomende maatregelen op arbeidsmarkt
 - d. Schuldratio blijft gunstig neerwaarts evolueren
 - e. NHP is OK
 - f. Aandachtspunten OESO in dit rapport:
 - i. Fiscale consequenties van vergrijzing
 - ii. Arbeidsmarkt-hervormingen
 - iii. Verdere democratisering van het Hoger Onderwijs
 - iv. De bijdrage van de financiële sector tot welvaart op lange termijn

3. Begrotingsevenwicht sinds 2000, maar begrotingsoverschotten zijn een uitdaging
 - a. Schuldratio gedaald van 110% naar minder dan 90% van het BBP in 2006, maar nu wordt een verdere daling moeilijker
 - b. Primair saldo is immers sterk gedaald van 6,5% van het BBP in 2000 naar 4% in 2006
 - c. Verlaagde intrestlasten vooral aangewend voor de daling
 - d. Een duurzaam evenwicht van de overheidsfinanciën is daarom moeilijker op termijn
 - e. De eenmalige fiscale maatregelen (verkoop overheidsgebouwen, speciale dividenden van publieke inst.,...) bedragen 0,5% van het BBP
 - f. De noodzakelijke hervormingen zijn uitgebleven

4. Ambitieuze fiscale doelstellingen
 - a. Implementatie eist belangrijke fiscale inspanningen
 - b. Bezorgdheid omtrent de tijdshorizon van de fiscale strategie
 - c. Maatregelen: verdere prefinanciering, belastbare basis verbreden, uitgavenbeperking, arbeidsmarkthervorming
 - d. De pensioenleeftijd moet hoger
 - e. De uitgaven door de vergrijzing worden door de federale overheid gedragen zonder gepaste inkomstverwachtingen
 - f. Meer responsabiliteit & betrokkenheid nodig van de deelregeringen

5. Alle onderdelen van het begrotingsbeleid zijn belangrijk
 - a. Uitgavenbeperking moet gelden voor alle overheidsniveaus
 - b. Alle overheidsniveaus moeten een overschot realiseren
 - c. Eénmalige maatregelen moeten vermeden worden
 - d. Belastingsbasis moet uitgebreid worden, door
 - i. belastingsuitgaven te doen verdwijnen
 - ii. door de arbeidsmarktparticipatie te verhogen

6. De arbeidsmarkt werkt niet efficiënt
 - a. België blijft een hoge werkloosheidsgraad hebben
 - b. Participatiegraad stijgt, maar is nog steeds laag
 - c. Nog steeds een significante kloof tussen de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod
 - d. Arbeidsmarktbeleid moet dus een prioriteit blijven

7. Tussenkomen op de arbeidsmarkt dienen verbeterd
 - i. Beperking van de duur van de werkloosheidsvergoeding
 - ii. Of degressieve werkloosheidsvergoeding in de tijd
 - iii. Eventueel in combinatie met een hogere initiële werkloosheidsvergoeding
 - iv. Monitoring van de zoekinspanningen moet door federaal en regionaal gezamenlijk gebeuren
 - v. Jonge schoolverlaters vroeg activeren
 - vi. De marginale belastingen voor lagelonen verlagen
 - vii. Beter afstemming van de loonsubsidies op de lagelonen

 8. Loon(kost)matiging is belangrijk; Loondiversificatie is nodig
 - a. Loonontwikkelingen moeten beter de regionale arbeidsmarktcondities reflecteren
 - b. Reële loonflexibiliteit moet groter kunnen zijn
 - c. Loononderhandelingsystemen van de Scandinavische landen zijn een goede referentie waar de lokale arbeidsmarktcondities steeds belangrijker worden

 9. De kwaliteit en efficiëntie van het hoger onderwijs dienen verzekerd
 - a. De slaagkansen na het eerste jaar hoger onderwijs zijn te laag
 - b. De capaciteiten van de studenten en de studievereisten moeten beter op elkaar afgestemd zijn, door:
 - i. Strengere selectiesystemen
 - ii. Beter studiekeuzebegeleiding

 10. Inschrijvingsgelden, studieleningen en beurzen kunnen de aansluiting naar de arbeidsmarkt verbeteren
 - a. hogere inschrijvingsgelden zorgen voor een onafhankelijke inkomstenbron
 - b. hogere inschrijvingsgelden zorgen voor een minder groot studentenverloop en een inkorting van de studietijd
 - c. Studieleningen en beurzen moeten samen met a. en b. geïntroduceerd worden

 11. De financiële sector werkt goed, maar het kan nog beter
 - a. Het uitblijven van een crisis in de banksector tijdens de laatste decennia, is een goede gezondheidssituatie
 - b. Verder geen concrete aanbevelingen

 12. Grotere transparantie van bancaire diensten is belangrijk voor de competitiviteit
-

- a. Concurrentieverhogende maatregelen moeten aangemoedigd worden
13. Een minder strikte regulering van klantenkrediet is vereist
- a. Empirisch onderzoek doen om mogelijke hervormingen voor te stellen
14. Hypotheekleningen dienen vergemakkelijkt te worden om het consumentenvertrouwen te stimuleren
15. Fiscale incentives voor (pensioen)sparen
- a. Cost-benefit-analyse doen van de fiscale incentives

Deel IV. Effectiviteitsmonitoring Lissabon

Teneinde de vooruitgang in het Lissabonproces comparatief te kunnen 'meten', worden op Europees niveau een aantal structurele indicatoren vooropgesteld. De Europese Raad van Laken van 14 en 15 december 2001 schoof 42 indicatoren naar voren, gegroepeerd rond zes thema's. Met het oog op een meer overzichtelijke weergave werden deze indicatoren vaak verder opgesplitst.

In december 2003 besloten de Europese staatshoofden en regeringsleiders om het aantal indicatoren voor opvolging van de Lissabon-strategie in te perken tot 14 indicatoren ("short list"). Deze structurele indicatoren worden voor de EU-lidstaten goed gemonitord. De recentste gegevens kunnen teruggevonden worden op de website van Eurostat (<http://europa.eu.int/comm/eurostat>). Er werd echter niet voorzien dat ook de Europese regio's deze indicatoren zouden opvolgen voor het toezicht op hun beleid. Nochtans is dit belangrijk, daar ook de regio's – ingevolge de verregaande federalisering in België – vaak betrokken zijn bij de uitvoering van de doelstellingen die de strategie van Lissabon beoogt.

1. BBP in koopkrachtpariteiten per hoofd van de bevolking (2005)

Vlaamse Gewest	27.300
Waalse Gewest	19.800
Brusselse Gewest	54.905
België	27.700
EU-25	23.500

In 2004 bekleedde het Vlaamse Gewest hiermee de 27ste plaats in een rangorde van 125 Europese regio's inzake BBP per hoofd. Onze arbeidsproductiviteit is onze sterkste troef. De werkgelegenheidsgraad was in 2004 echter minder hoog dan gemiddeld in de EU-25. Ook het aandeel van de bevolking van 20 tot en met 64 jaar in de totale bevolking ligt in het Vlaamse Gewest iets onder het Europese gemiddelde.

2. Arbeidsproductiviteit (België = 100) (2004)

Vlaamse Gewest	99,9
Waalse Gewest	87,6
Brusselse Gewest	121,1

Het Vlaamse Gewest doet het dus beter dan Wallonië. In Brussel werken veel Vlamingen.

In het Vlaamse Gewest bedroeg de arbeidsproductiviteit in 2005 68.300 euro, uitgedrukt in BBP in koopkrachtpariteiten per werkende. Net zoals de andere Belgische gewesten situeert Vlaanderen zich hiermee boven het EU-25 gemiddelde (53.500 euro).

3. Werkzaamheidsgraad (percentage werkenden op totaal binnen leeftijdsgroep 15-64, cijfers 2005)

Vlaamse Gewest	64,9
Waals Gewest	56,1
Brusselse Gewest	54,8
België	61,1
EU-25	63,8

De COM en de Vlaamse Regering streven naar een arbeidsdeelname van 70% tegen 2010. De afgelopen 5 jaar (2001-2005) is de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen slechts toegenomen met 1,5 procentpunten. Aan dit bescheiden tempo is de doelstelling van 70% dan ook niet haalbaar tegen 2010. Een versnelde verhoging van de werkzaamheidsgraad is dus noodzakelijk.

4. Werkzaamheidsgraad ouderen (55-64 jaar) (2005)

= percentage werkenden op totaal binnen leeftijdsgroep 55-64

Vlaamse Gewest	30,7
Waalse Gewest	32,3
Brusselse Gewest	39,8
België	31,8
EU-25	42,5

Vlaanderen hinkt licht achterop ten aanzien van de andere 2 gewesten. Ook in Europees perspectief is de arbeidsdeelname van de 55-plussers in Vlaanderen nog veel te laag. De Vlaamse overheid streeft binnen haar eigen bevoegdheden dan ook naar meer aandacht voor de opleiding, begeleiding en herplaatsing van oudere werkzoekenden en werknemers

5. Bruto binnenlandse uitgaven aan R&D (2003) - *geen recentere cijfers*

= uitgaven voor O&O door de overheden, de bedrijven, het hoger onderwijs en de instellingen zonder winstoogmerk als percentage van het BBP

= O&O-intensiteit

Vlaamse Gewest	2,18
----------------	------

Waalse Gewest	1,99
Brusselse Gewest	1,18
België	1,89
EU-25	1,95

De Europese doelstelling is 3% tegen 2010.

6. Opleidingsniveau jongeren (2005)

= % 20 tot 24-jarigen die het secundair onderwijs hebben beëindigd

Vlaamse Gewest	85,1
Waalse Gewest	79,0
Brusselse Gewest	72,5
België	81,8
EU-25	79,2

De Europese doelstelling is 85% tegen 2010. Dit is één van de weinige Europese 'benchmarks' die Vlaanderen momenteel reeds bereikt.

Vlaanderen kent dus in Europees perspectief een instroom van goed opgeleide jongeren.

Vlaanderen blijft wel een hardnekkige uitstroom van ongekwalificeerde jongeren kennen tussen de 10% en 12% (Europese doelstelling is 10%).

7. Prijsniveaus

Cijfers niet beschikbaar voor het Vlaamse Gewest.

8. Investeringsratio van de private sector in % van het BBP (2005)

in % van het BBP

Vlaamse Gewest	19,9
Waamse Gewest	13,3
Brusselse Gewest	n.b.
België	18
EU-25	17,4

De investeringsratio van de private sector ligt in het Vlaamse Gewest structureel hoger dan in onze buurlanden.

Cijfers voor het Brusselse Gewest zijn niet gekend.

9. Armoederisico (2004)

= risico op financiële armoede bij individuen, na alle sociale transfers (pensioenen, werkloosheidsverg, ziekte-uitkeringen, kinderbijlagen,...)
= % personen met een equivalent netto-inkomen dat lager ligt dan 60% van het mediaan equivalent netto-inkomen

Vlaamse Gewest	11,3
Waalse Gewest	17,7
Brusselse Gewest	27
België	14,9
EU-25	16

Vlaanderen bereikt hiermee de derde plaats, samen met NL, en heeft dus de doelstelling om bij de 5 besten te behoren, bereikt.

10. Langdurige werkloosheid (2005)

= % langdurig werklozen (12 maanden of meer) als % van de totale beroepsbevolking

Vlaamse Gewest	2,2
Waalse Gewest	6,9
Brusselse Gewest	9,2
België	4,4
EU-25	3,9

11. Regionale spreiding werkzaamheidsgraden (2005)

= variatiecoëfficiënt in %, op basis van NUTS-2 gebieden (VI, Wall, Bxl)

De spreiding van de regionale werkzaamheidsgraden van de bevolking van 15-64 jaar is een indicator van de regionale verschillen binnen één land. Deze is gelijk aan nul wanneer de werkzaamheidsgraad in elke regio gelijk is en neemt toe wanneer de verschillen tussen de regio's stijgen.

België	8,7
EU-25	12,2

Werkzaamheidsgraad in %:

Vlaamse Gewest	64,9
Waalse Gewest	56,1
Brusselse Gewest	54,8
België	61,1
EU-25	63,8

Hiermee zit het Vlaamse Gewest weliswaar boven het EU-25-gemiddelde, maar blijft toch nog een eindje verwijderd van de Europese doelstelling van 70% tegen 2010. Het Vlaamse Gewest neemt in 2004 de 41ste plaats in op het niveau van de NUTS-I-regio's. Dit is een lichte verbetering t.o.v. 2001 (44). Er blijft bovendien bijzondere aandacht nodig voor kansengroepen

12. Broeikasgasemissies

(Wall. doet het beter dan Vlaanderen door afwezigheid van grote industrie-uitstoters.)

Moeilijk te vergelijken tussen de Gewesten door verschillende uitgangssituatie

13. Energie-intensiteit

Zie document Vlaanderen (momenteel geen vgl. Met W.).

14. Volume vrachttransport

Deel V. Achtergrond en cijfermateriaal

Macro- en micro-economische indicatoren

BBP per hoofd in € KKP

BBP per hoofd in € KKP in de EU-25 en de Belgische gewesten in 2005

Vlaamse Gewest (a)	27.300
Waalse Gewest (a)	19.800
Brusselse Gewest (a)	54.905
België	27.700
EU-25	23.500

Bron: Eurostat, Studiedienst.

(a) Raming.

- Vlaams BRP (27 300€) > EU-25 (23 500 € KKP) (Na correctie voor pendelaars Brussel: Vl.: 29 700 € KKP, 25 % hoger dan EU-25 gemiddelde → derde plaats na Luxemburg en Ierland)
- België hoog door hoog BRP Brussel (Brussel heeft hoge werkgelegenheidsfunctie naar Vlaanderen)
- BBP per capita wordt bepaald door
 - o Arbeidsproductiviteit (68 300 € in 2005 in Vl. Gewest > EU-25: 53 500 €) (niet beschikbaar per uur momenteel): Zeer hoog in Vlaanderen !
 - o Werkgelegenheidsgraad van 65.9 % in 2004 minder hoog dan EU-25
 - o Demografische component is zwak in Vl.: 20-64 j / totale bevolking = 60.1 % in 2004 < EU-25 van 61.0 %

Economische groei per regio

Aandeel BBP per regio (NBB)

	1995	2000	2005
Vlaanderen	56,7%	57,3%	57,3%
Wallonië	24,0%	23,6%	23,4%
Brussel	19,0%	19,0%	19,3%

Evolutie reële BBP-groei (APS)

BBP-groei	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vlaanderen	3,7%	1,1%	1,3%	1,4%	2,2%	1,2%	2,9%
België	3,9%	1,0%	1,5%	0,9%	2,6%	1,2%	2,7%
EU	3,9%	2,0%	1,2%	1,3%	2,3%	1,7%	2,8%

Reële groei van BRP was zwak in 2005, zoals in rest van Europa, maar 2006 was goed door sterke groei interne vraag en aantrekkende economische groei.

Voor 2007 is er onzekerheid omtrent de euro, waardoor de export slagzij zou kunnen leiden. Olieprijzen blijven hoog. Maar consumentenvertrouwen en industriële activiteit staan stevig.

	Cumulatieve groei 1995-99 in %	Cumulatieve groei 1999-2004 in %	Cumulatieve groei 1995-2004 in %
Brussel	8,8 %	12,4%	22,3 %
Vlaanderen	9,7 %	10,0 %	20,8 %
Wallonië	6,3 %	8,7 %	15,5 %
België	8,6 %	10,0 %	19,6 %

Bron: INR, Regionale rekeningen,

Vaststelling: Steeds grotere afwijking in cumulatieve groei ondanks actieporgamma's in Wallonie

Real GDP growth in Flanders, neighbouring countries and the EU
during 2001 – 2007 (in %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*
EU-25	2.0	1.2	1.3	2.4	1.7	2.9	2.4
EU-15	1.9	1.1	1.1	2.3	1.5	2.7	2.2
Belgium	1.0	1.5	0.9	2.6	1.5	3.0	2.1
Flanders	1.1	1.3	1.4	2.2	1.3	3.3	2.5
Germany	1.2	0.0	-0.2	1.2	0.9	2.5	1.2
France	1.9	1.0	1.1	2.3	1.2	2.2	2.3
The Netherlands	1.9	0.1	0.3	2.0	1.5	3.0	2.9

Source: Eurostat (16/2/2007), Institute of National Accounts, Study Office of the Flemish Government

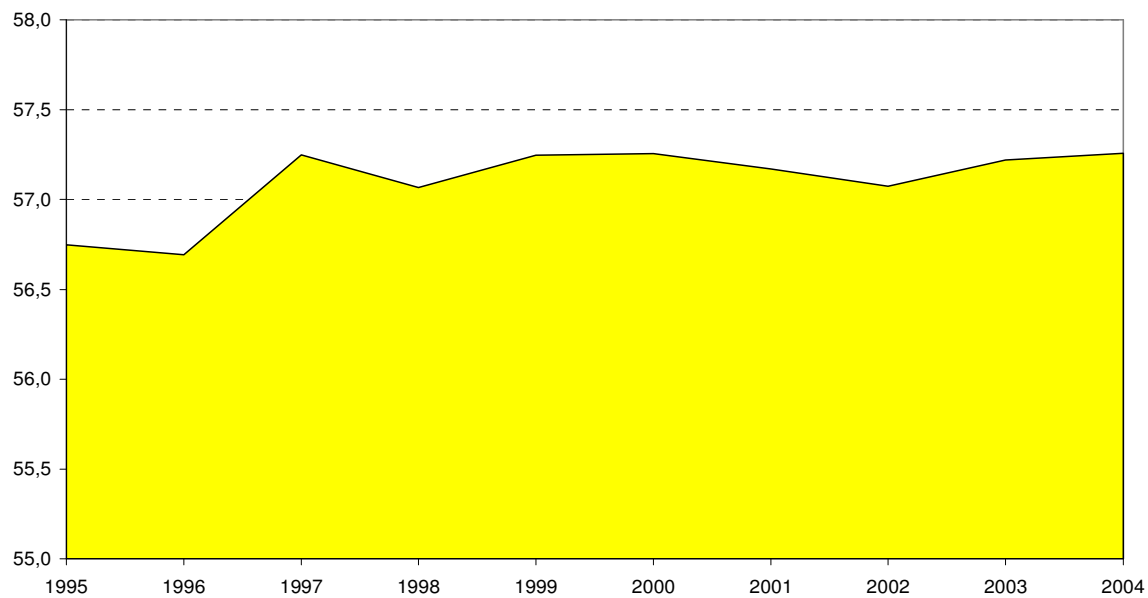
* estimated

Evolutie BNP-/BNI-/BBP-groei (Algemene toelichting begroting 2007)

Gebruikt voor middelenberekening van de gewesten en gemeenschappen (BNP-/BNI- tot 2005, BBP vanaf 2006) !

BNP-/BNI- /BBP-groei	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	2,70%	2,20%

Graph 1 : SHARE OF FLANDERS IN BELGIAN GDP (in %)

Bron: INR

Investering private sector in % BRP

Investeringsratio private sectorin % BRP

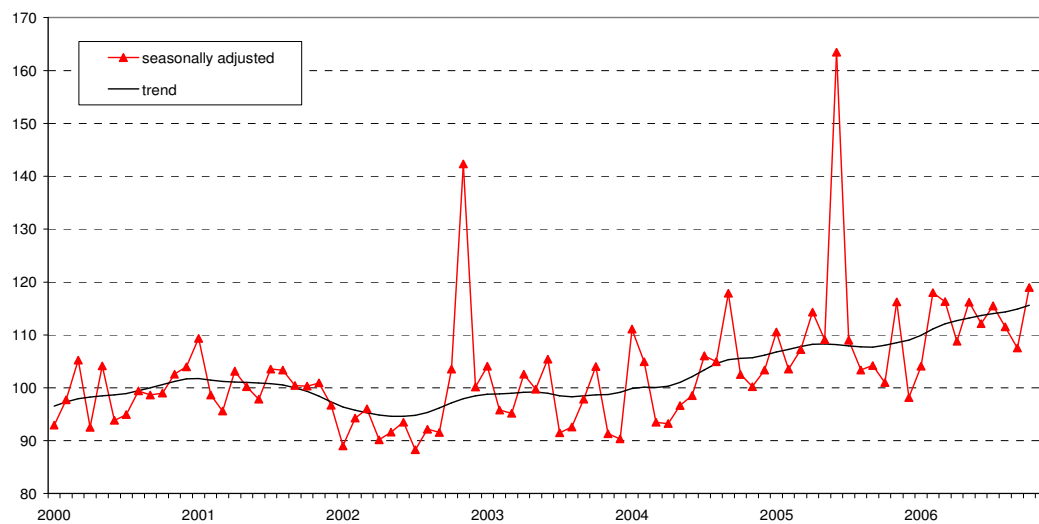
	2000	2001	2002	2003	2004	2005 (a)
EU-25	18,3	17,8	17,2	16,9	17,1	17,4
Vlaamse Gewest	20,6	19,9	19,1	18,5	18,7	19,9
Waalse Gewest	15,0	14,9	13,6	13,2	12,7	13,3
Brusselse Gewest	20,9	22,6	20,0	19,8	18,5	n.b.
België	18,9	18,7	17,5	17,2	17,8	18,0

Duitsland	19,7	18,3	16,7	16,2	16,0	15,9
Frankrijk	16,4	16,5	15,8	15,8	16,1	16,4
Nederland	18,8	17,9	16,4	15,9	15,9	16,1

Bron: Eurostat, januari 2007, Studiedienst Vlaamse regering.

(a) Ramingen

Graph 3 : TOTAL INVESTMENTS FLANDERS
Indices (2000 = 100)

Source: Statistics Belgium

Exportcijfers

	TOTAAL	Vlaanderen	Wallonië	Brussel
2002	178760	143070	28144	7546
2003	180934	145581	28411	6942
2004	197064	158267	30546	8250

Absolute bedragen in miljoenen euro (2004)

	TOTAAL	Vlaanderen	Wallonië	Brussel
2002	100	80	15,7	4,22
2003	100	80,4	15,7	3,8
2004	100	80,3	15,5	4,1

Procentuele bedragen in miljoenen euro (2004)

In verhouding tot de totale Vlaamse uitvoer was de EU³ als geheel goed voor 74,3% in 2005. De oude *EU-lidstaten* vormen met 71,4% het leeuwenaandeel. Onze drie buurlanden, Duitsland, Frankrijk en Nederland zijn de bestemming voor 46,2% van de Vlaamse export. In Duitsland en Frankrijk neemt de EU een minder prominente plaats in (64 à 65%). Enkel Nederland is nog sterker gericht op de Europese Unie volgens deze statistiek. De zogenaamde BRIC (Brazilië, Rusland, Indië en China of de grote opkomende economieën) maken 4,7% van het Vlaamse exportpakket uit. Duitsland presteert hier beter (6,1%). Voor Frankrijk en Nederland zijn de BRIC dan weer wat minder belangrijk in hun totale uitvoer. De Aziatische Tijgers (Hong Kong, Singapore, Taiwan en Zuid-Korea) vertegenwoordigen slechts 1,5% van de Vlaamse uitvoer. Hier scoren onze drie buurlanden alle beter (2 à 3%).

Dit beeld verandert echter als we de *uitvoer-inspanningen* beschouwen *in verhouding tot het BBP* van de exporterende landen. Hier scoort het Vlaamse Gewest veruit het beste, ook op de BRIC en de Tijgerlanden. De conclusie hieruit is dat de Europese Unie inderdaad een heel belangrijke markt is voor de omvangrijke Vlaamse uitvoer. Daardoor wordt de export naar groeilanden minder belicht zonder dat deze gebieden verwaarloosd zouden worden.

³ In feite de EU met uitzondering van het Brusselse en Waalse Gewest.

Aandeel van een aantal landengroepen in de uitvoer van het Vlaamse Gewest en de drie buurlanden, 2005 (in %)

	Vlaamse Gewest	Duitsland	Frankrijk	Nederland
EU	74,3	63,5	62,2	79,1
EU-10	2,9	8,6	3,6	4,2
VS, Canada	7,4	9,5	7,8	4,7
BRIC	4,7	6,1	3,9	2,7
Aziatische Tijgers	1,5	2,5	2,8	1,9

Bron: Eurostat, Statistiek Buitenlandse Handel, berekeningen Studiedienst Vlaamse regering

Inkomstenbelastingen

Eigen raming op basis van federale begrotingen

Totale Belgische fiscale inkomsten in 2007 : 92,46 miljard euro

Inkomsten per belasting, in 2006 :

Personenbelasting	33,475
Vennootschapsbelasting	10,523
BTW	22,610

In miljarden euro

Uitsplitsing per gewest :

Uitsplitsing per gewest	Personenbelasting (fiscale capaciteit 2007)	Vennootschapsbelasting (cijfers 2003)	BTW (aantal belastingplichtigen)
Vlaanderen	21,323	5,482	432.250
Wallonie	9,239	1,420	202.125
Brussel	2,878	3,619	75.836
Totaal	33,440	10,521	710.252

Absolute bedragen in miljarden euro

Uitsplitsing per gewest	Personenbelasting (fiscale capaciteit 2007)	Vennootschapsbelasting (cijfers 2003)
Vlaanderen	63,7%	52,1%
Wallonie	27,6%	13,5%

Brussel	8,6%	34,4%
Totaal	100,00	100,00

Procentueel

BTW : géén opbrengstcijfers per regio, wel aantal belastingsplichtigen (2005):

- Vlaanderen : 432.250
- Wallonië : 202.125
- Brussel : 75.836
- Totaal : 710.252

Werkgelegenheid en arbeidsmarkt

Arbeidsmarkt

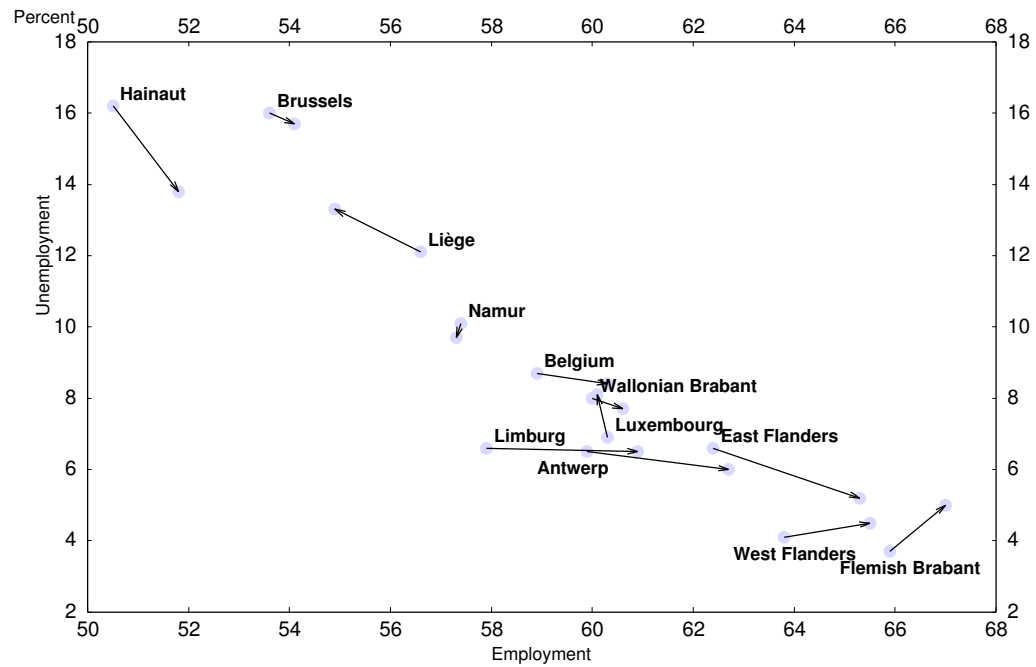
	Werkzaamheidsgraad	Werkloosheidsgraad (UVW in % verzekerden)
	2004	2003
Vlaanderen	64 %	7,9%
Wallonië	55,5 %	19,9 %
Brussel	55,5%	20,1 %

Bron: Hoge Raad voor de Werkgelegenheid,

Sinds 1984: werkloosheid

- Vlaanderen daling 40 %
- Wallonie / Brussel: Toename met circa 20 %

Employment and unemployment rates in Belgian provinces
1999-2004

Source: Eurostat.

Werkloosheid

Werkloosheidsgraad :					
<i>(niet-werkende werkzoekenden t.o.v. de beroepsbevolking op 30.06.2004)</i>					
	VL	W	Du	BR	B
Mannen	5,8%	15,7%	6,4%	19,0%	10,1%
Vrouwen	8,4%	21,5%	11,1%	22,0%	13,8%
Totaal	6,9%	18,3%	8,4%	20,4%	11,8%

According to international comparable data the unemployment rate reached 5.5% in 2005.

The unemployment in Flanders is thus lower than in its neighbours, except for the Netherlands. The stronger presence of part-time employment in the Netherlands partially explains for this. The years of low economic growth caused the unemployment rate to increase in the years after 2000. From 2004 on, there was a change in measurement. This makes recent data less well comparable to prior ones.

Table 4 : Unemployment rate in Flanders, Belgium and the neighbouring countries during 2001 – 2005

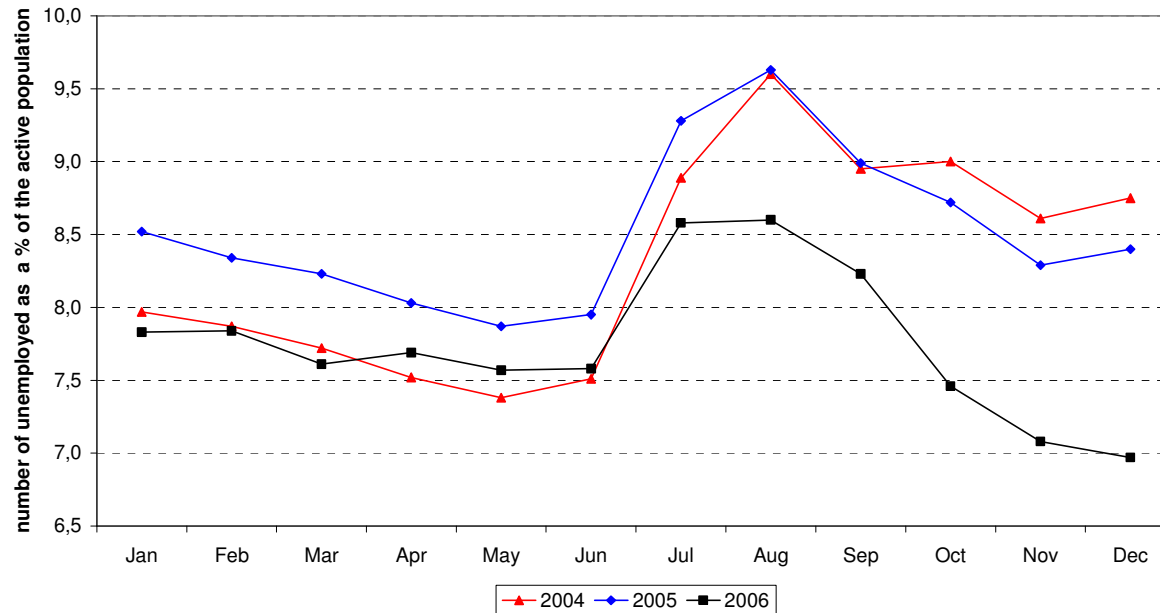
	2005*	2004*	2003	2002	2001
Flanders	5.5	5.4	5.7	4.9	4.0
Belgium	8.5	8.5	8.2	7.6	6.6
Germany	11.3	10.8	9.9	8.6	7.8
France	9.1	9.2	9.1	8.7	8.6
The Netherlands	4.7	4.5	3.6	2.6	2.1
EU-15	8.2	8.3	8.1	7.7	7.6
EU-25	9.1	9.4	9.2	8.9	8.6

Source: Eurostat, Steunpunt WAV

* 2004-2005: averages of the 4 quarters. 2001-2003: 2nd quarter.

The Flemish employment agency VDAB provides unemployment data on a monthly basis. The numerator is a broad measure of employment seekers, whereas the denominator is an estimate of the active population.

Graph 8 : RECENT EVOLUTION OF THE UNEMPLOYMENT RATE IN FLANDERS

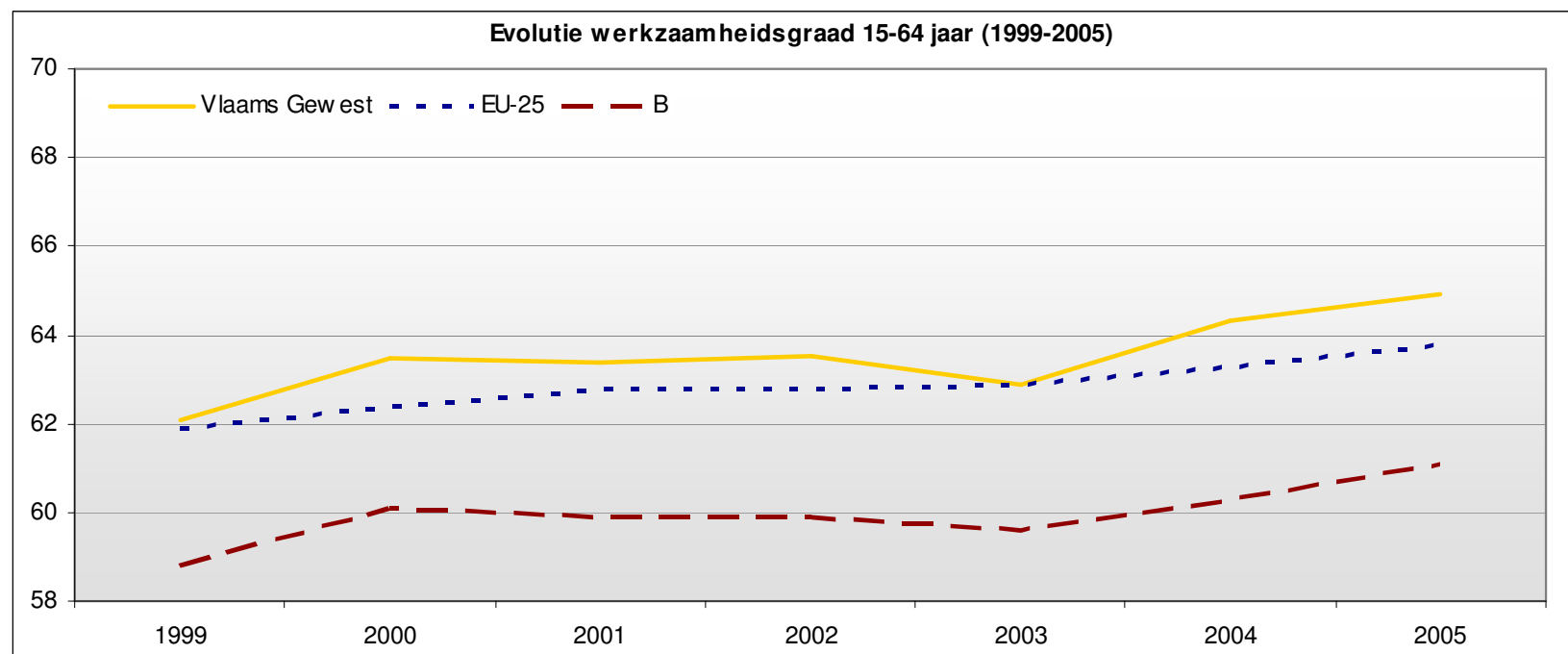

Source: VDAB

From October 2005 on, the unemployment rate set on a downward trend. During the months before, unemployment rose because of the incorporation of so called PWA people (unemployed who carry out small jobs) in the data. Nonetheless the decrease was further noticeable in 2006, be it that the VDAB changed its registration system, making a comparison with prior months a bit awkward.

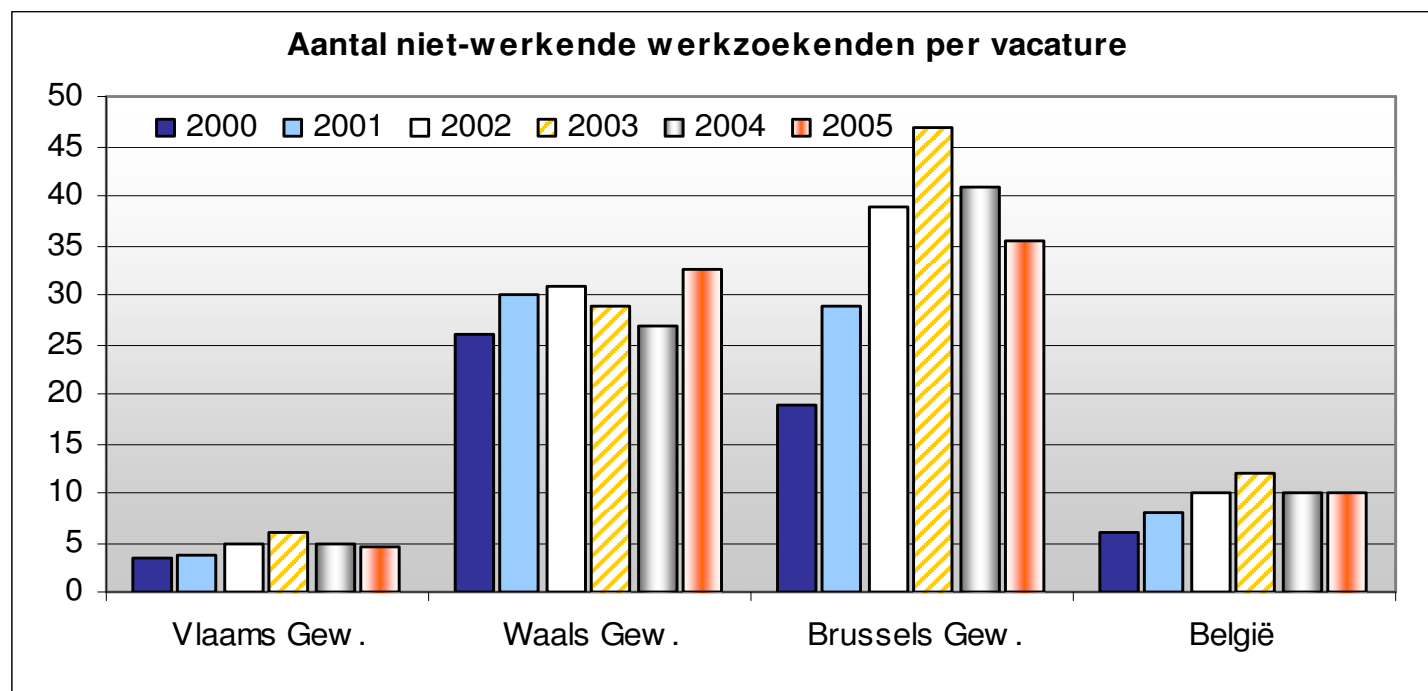
Werkzaamheid

	M	V	Totaal
VL	71,8	57,8	64,9
W	63,7	48,4	56,1
BR	62	47,9	54,8
B	68,3	53,8	61,1

Spanning op arbeidsmarkt neemt toe

- In 2005 ontving VDAB 19% meer vacatures dan in 2004;
- Gemiddeld 4.7 werkzoekenden per vacature (tegenover 6.1 in 2003); (Wallonië : 32.7; BHG : 35.4)
- De tijd die VDAB nodig heeft om de vacatures te vervullen neemt toe tot 43 dagen (in 2003 nog 41 dagen);
- Niet elke werkzoekende kan voor elke vacature ingezet worden

Lonen en productiviteit

Wallonië = 100

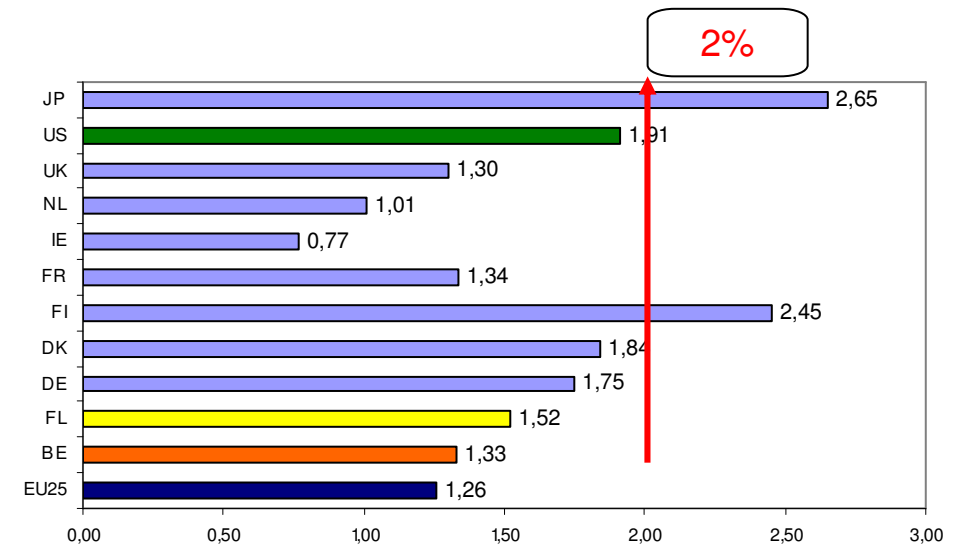
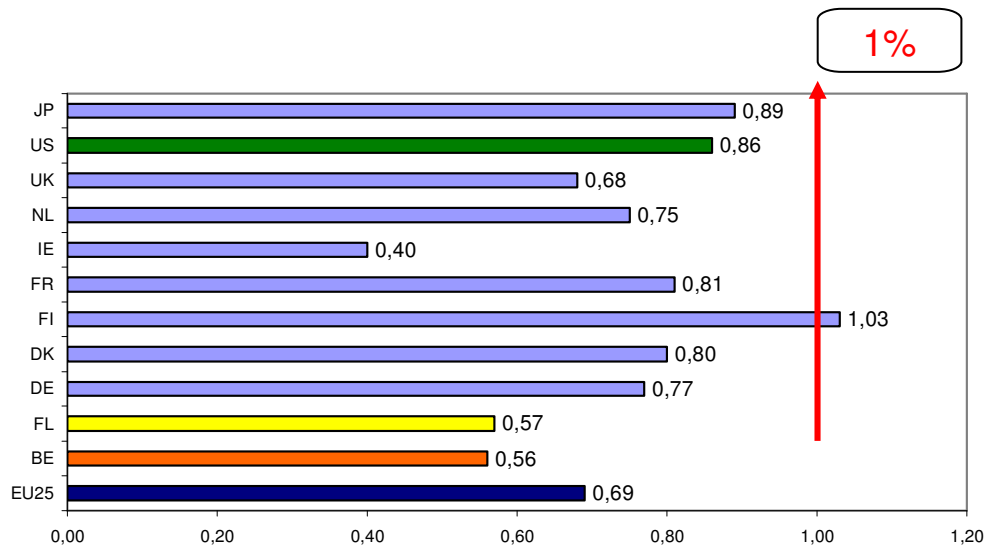
	BBP/werkende	Loon/werknemer	Loonkost/eenheid product
Vlaanderen	113	107	95
Wallonië	100	100	100
Brussel	138	130	94

Bron: INR, regionale

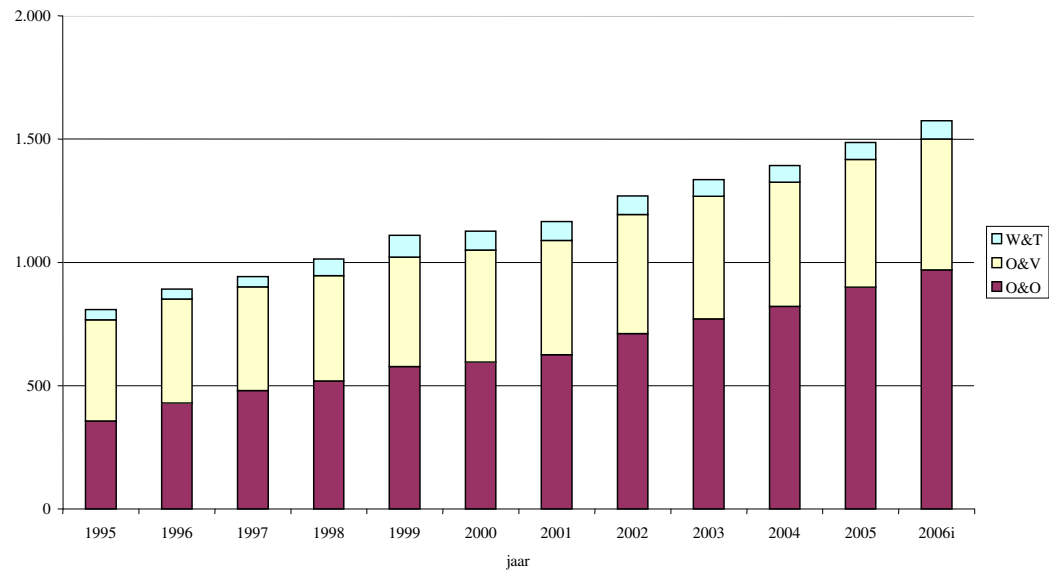
Innovatie en onderwijs

O&O

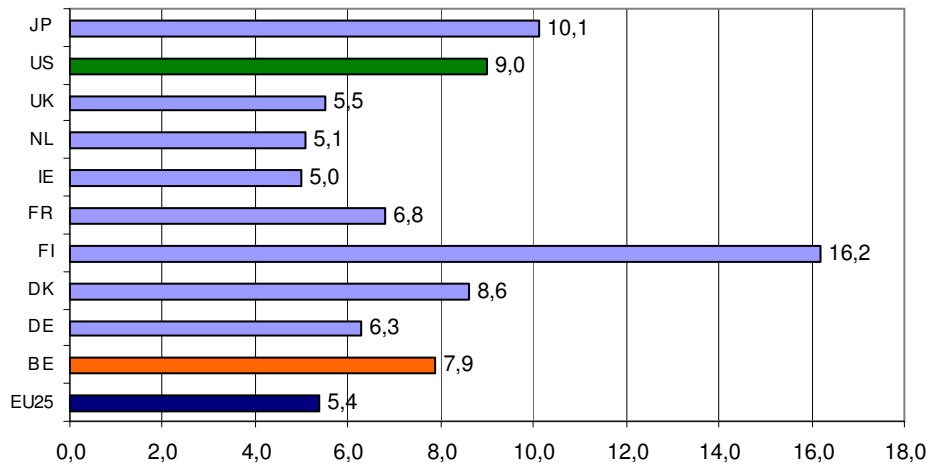
De Vlaamse overheid had voor het jaar 2006 meer dan 1.500 miljoen euro *kredieten* veil voor *wetenschap, technologie en innovatie*. Het overgrote aandeel daarvan (62%) is bestemd voor Onderzoek en Ontwikkeling, afgekort O&O. Dit is een merkbare toename in vergelijking met 1995. Rekenen we alle overheidskredieten voor O&O samen, van de Vlaamse, de federale en de Europese overheden, dan komen we aan een gezamenlijke input voor O&O in 2006 gelijk aan 1,3 miljard euro. Vlaanderen neemt daarin precies driekwart van de fondsen op zich.

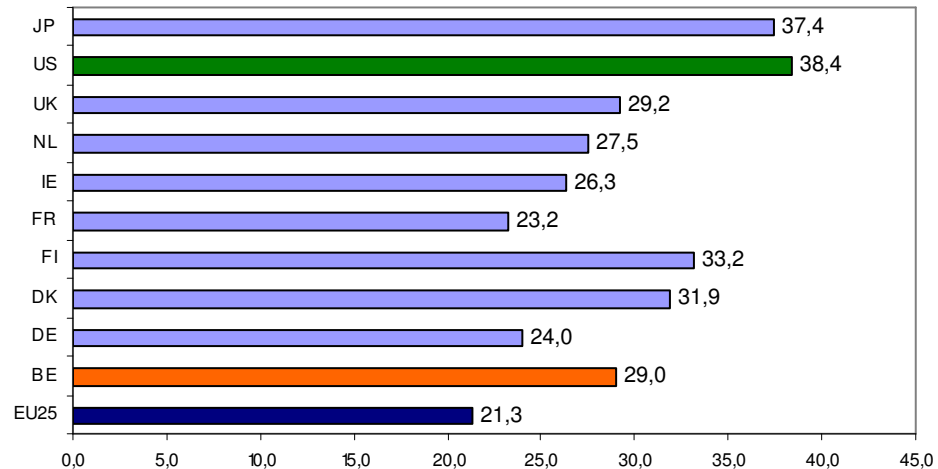
Verdeling wetenschapsbudget over O&O, O&V en W&T, in miljoen euro, 1995-2006i

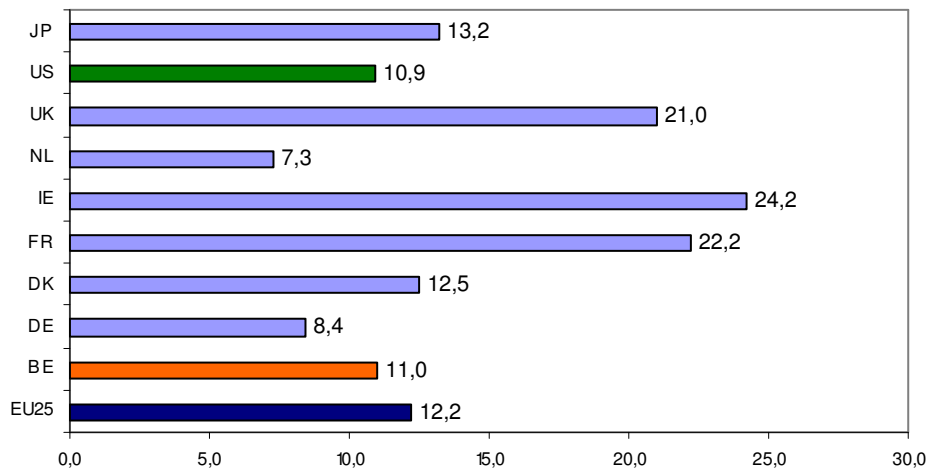
Onderzoek & Ontwikkeling (O&O); Onderwijs & Vorming (O&V) Wetenschappelijke & Technologische dienstverlening (W&T)
Bron: http://awi.vlaanderen.be/cijfers_en_publicaties/index.php?id=143

Aantal onderzoekers per 1000 werkenden (2003)

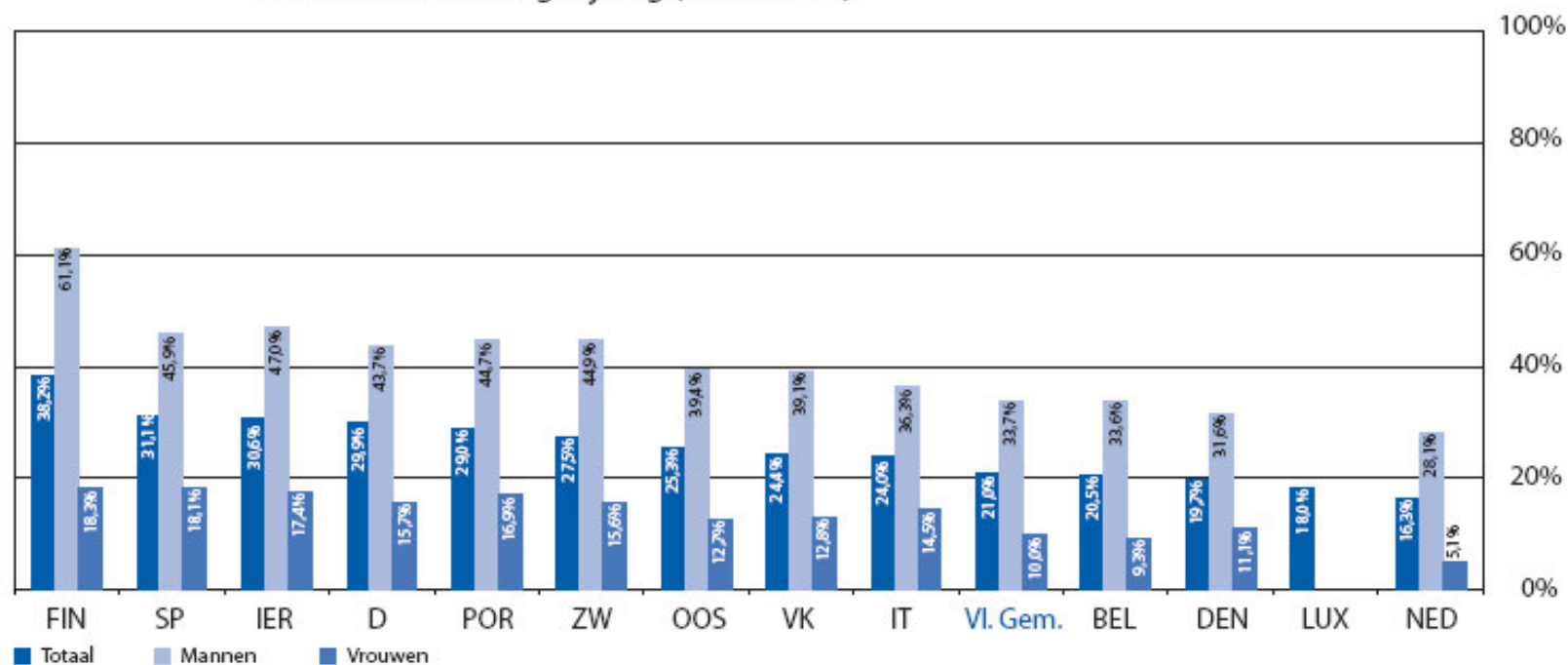

Aandeel hoger onderwijs / 100 25-64 jarigen

Afgestudeerde wet.-ir. / 1000 20-29 jarigen (2003)

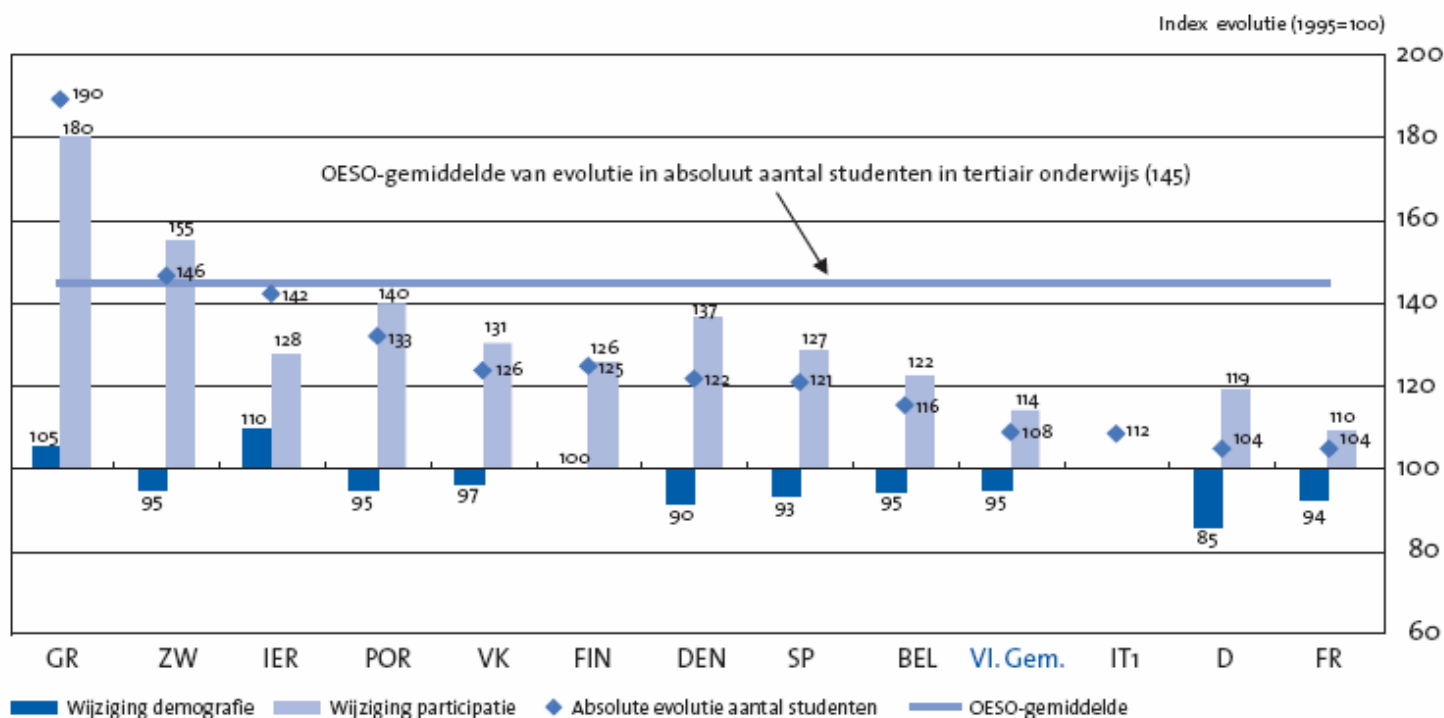
Grafiek INP4.3: Percentage studenten in het tertiair onderwijs in wiskunde, wetenschappen en technologie in verhouding tot het totaal aantal studenten tertiair onderwijs - internationale vergelijking (2002-2003)

Noot: De landen zijn gerangschikt in dalende volgorde van het totaal percentage studenten in wiskunde, wetenschappen en technologie.

Bron: Eurostatwebsite. Opgelet: Eurostat-berekeningen zijn aan wijzigingen onderhevig.

Grafiek INP4.2: Evolutie van de schoolbevolking in het tertiair onderwijs i.f.v. de evolutie in participatie en demografie - internationale vergelijking (2002-2003 t.o.v. 1994-1995)

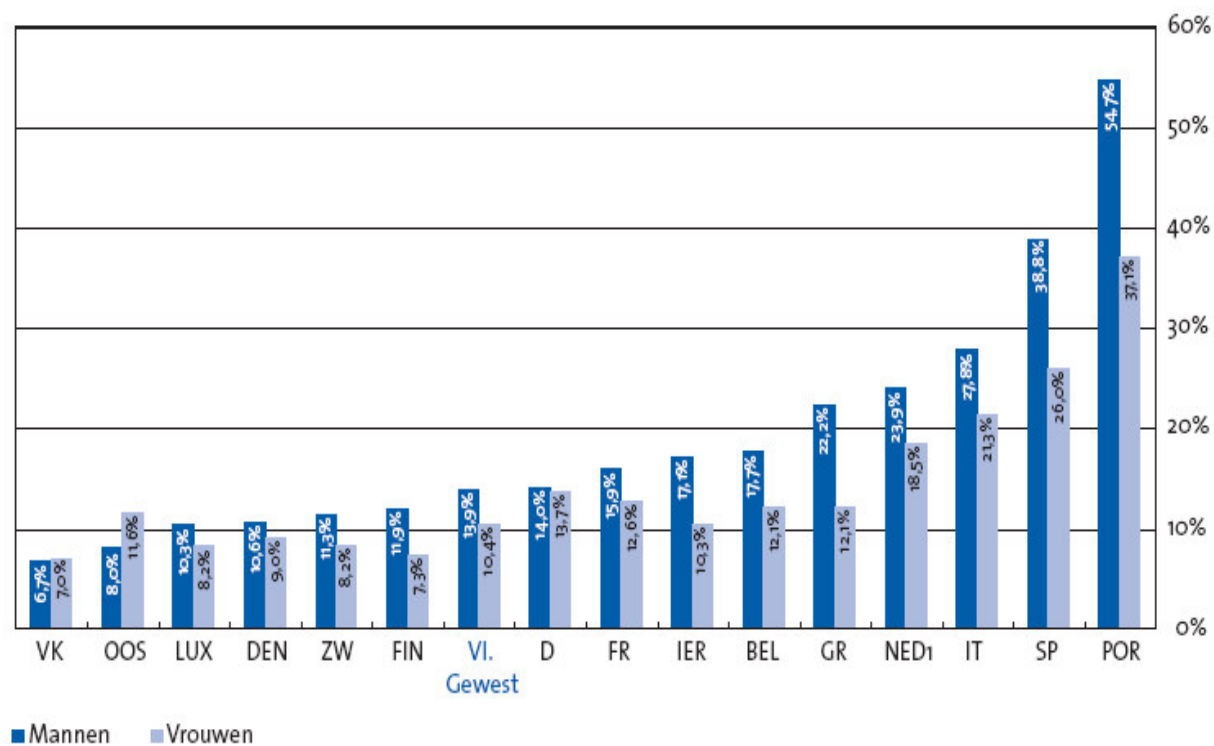

Noten: De landen zijn gerangschikt in dalende volgorde van absolute evolutie in aantal studenten tertiair onderwijs.

(1) Gegevens demografie en participatie niet beschikbaar.

Bron: OECD, Education at a Glance 2005.

Grafiek OUT2.2: Percentage 20-24-jarigen die maximaal lager secundair onderwijs voltooiden en geen onderwijs meer volgen, naar geslacht - internationale vergelijking (2003)

Bron: OECD, Education at a Glance 2005
1: Referentiejaar 2002.

Investering per student in hoger onderwijs: Vlaanderen – Franse Gemeenschap

Spending per student, in euros, on tertiary education in the French and Flemish Communities 2003-2004

	French Community	Flemish Community
University	7 761	13 241
Non-university	4 772	6 219
Total spending in millions of euros	894	1 409

Source: Ministries of Education.

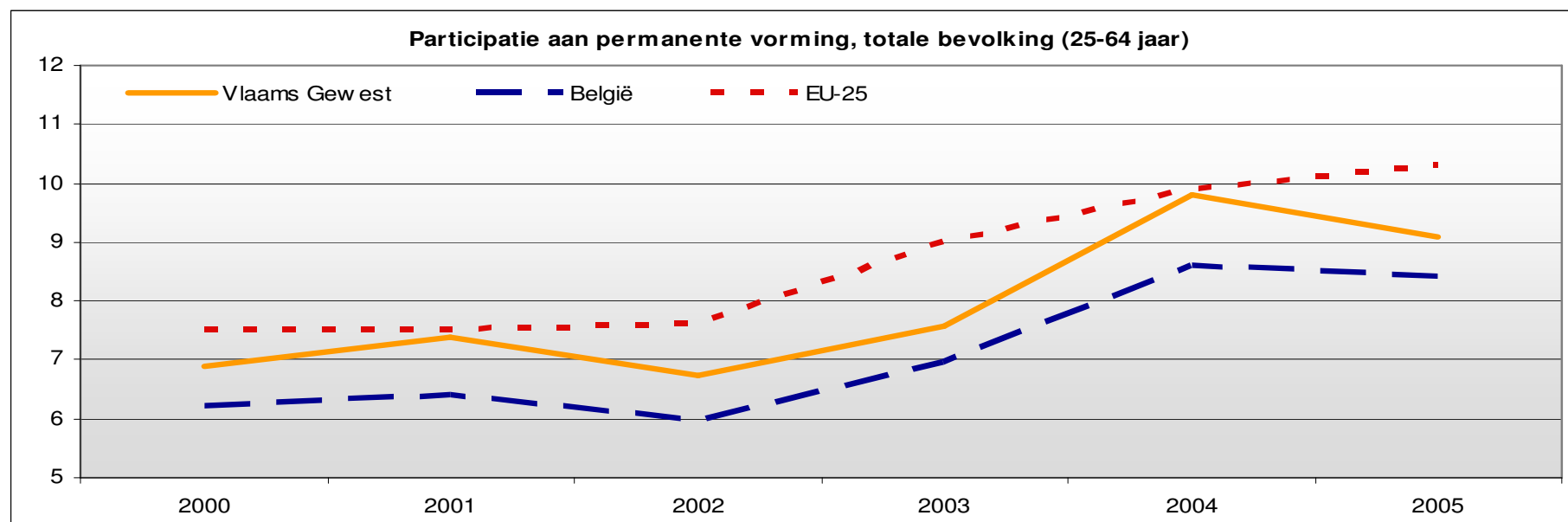
PISA

Rangschikking Vlaanderen prestaties PISA-oeso-onderzoek (prestaties van 15-jarigen)

	<u>Vlaanderen</u>	<u>België</u>	<u>Duitst.Gsch.</u>	<u>Fr.Gsch.</u>
Wiskunde	1	9	16	24
Wetenschappelijke Geletterdheid	5	14	24	33
Probleem oplossen	4	11	17	24
Leesvaardigheid	3	12	15	31

Permanent vorming

- 85,1% van de jongeren haalde een diploma hoger secundair onderwijs (81.9%; EU-15 : 79.1%)
- 9% van de volwassenen neemt deel aan een opleiding(2004 : 9.8%!); (België : 8.4%; EU-15 : 10.3%)

Overheidsbeslag

Tewerkstelling in overheidsdienst

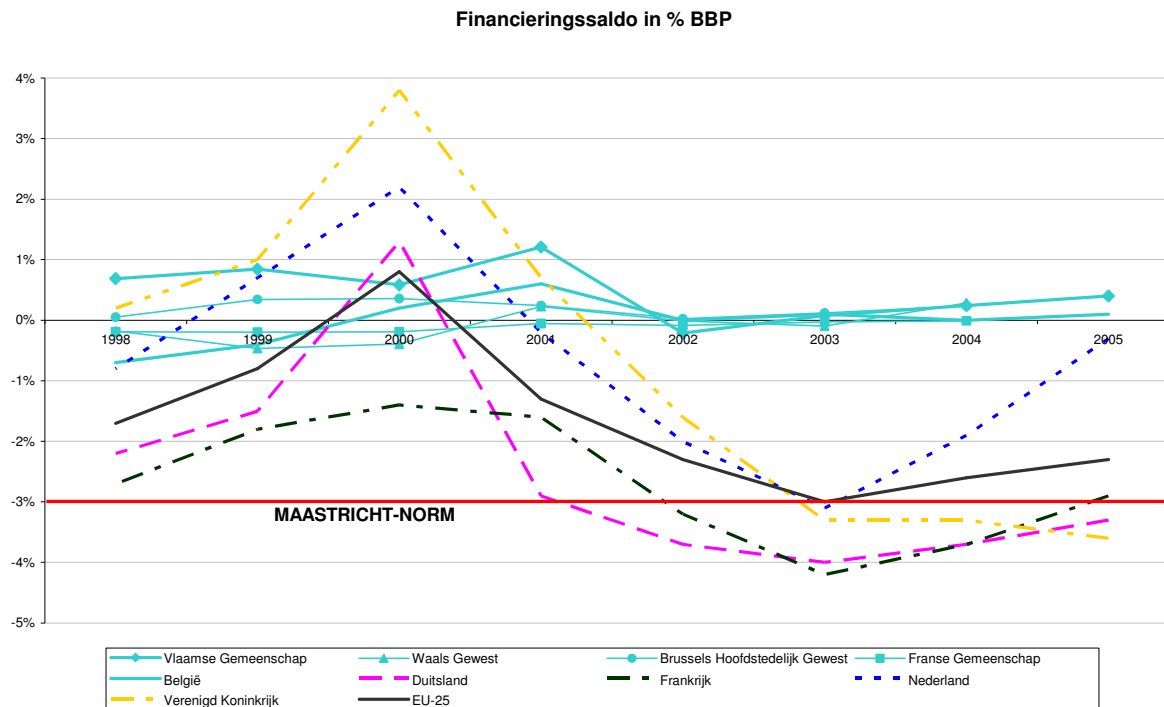
2004 (bron INR)	totale werkgelegenheid	overheidstewerkstelling	%
VI	2.387.126	364.656	15,28%
W	1.109.717	243.556	21,95%
Br	663.945	170.515	25,68%
België	4.164.569	782.508	18,79%

	Aandeel private sector	Aandeel publieke sector
	RSZ-werkgelegenheid	RSZ-werkgelegenheid
Vlaanderen	75%	25 %
Wallonië	61,6 %	38,4 %
Brussel	62,2 %	37,8 %

Bron: RSZ

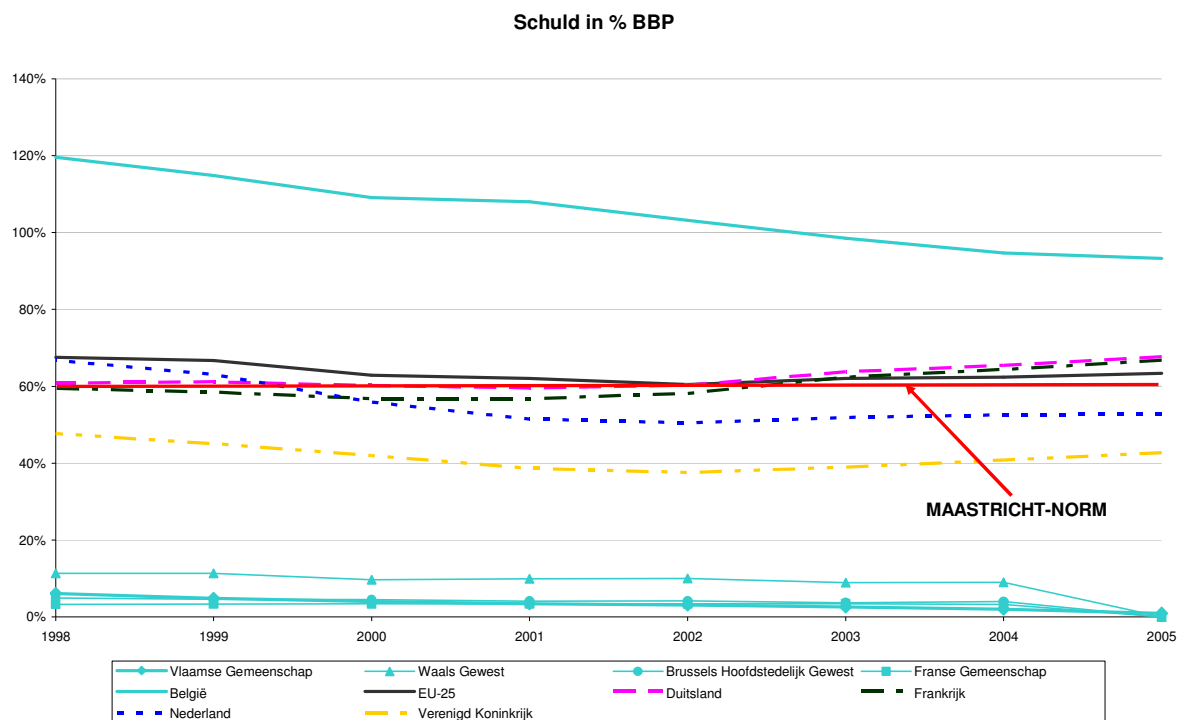
Budgettair beleid

De Belgische overheden, als geheel genomen, zijn er vanaf 2000 in geslaagd het *financieringssaldo* niet in het rood te laten dalen. Wel stellen we vast dat na 2001 de sanering stilvalt en men blijft schommelen rond een zeer bescheiden overschot. Vanzelfsprekend hangt dit grotendeels samen met de verslechtering van de algemene conjunctuur. Al onze buurlanden doken na 2000 in het rood en blijven met tekorten kampen. Duitsland, Frankrijk (3% BBP) en het Verenigd Koninkrijk (bijna 4% BBP) boeken een aanzienlijk tekort. Nederland is de enige buur die de afgelopen 2 jaar zijn begrotingspositie fors heeft verbeterd, ofschoon het in 2005 nog geen positief saldo kan voorleggen. De Vlaamse Gemeenschap laat al vanaf 1997 een licht positieve begroting zien (met uitzondering van het jaar 2002) en kan haar resultaat sinds 2002 jaar na jaar verbeteren tot 0,4% BBP in 2005.

Bron: Eurostat, INR, Studiedienst van de Vlaamse Regering, IWEPS.

Sedert 1993 is de gezamenlijke **Belgische schuld** afgenomen van 138% BBP tot 93%, hetgeen echter nog ver verwijderd is van de 60%-norm van Maastricht. Het Verenigd Koninkrijk (43%) en Nederland (53%) voldoen aan de norm. Duitsland en Frankrijk zitten tegen de 70%. De Vlaamse Gemeenschap zet de laagste schuld neer van alle regio's in België. Deze bedraagt in 2005 slechts 1% van het BBP van het Vlaamse Gewest.

Bron: Eurostat (staten) en Instituut voor de Nationale Rekeningen (Gewesten en Gemeenschappen)

Begrotingsresultaten

In ESR- vorderingensaldo	2003	2003	2004	2004	2005	2005	Cumul sedert 1999	Cumul sedert 1999	Cumul sedert 1999	Cumul sedert 1999
In miljoenen euro	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	SALDO	%
Vlaamse Gemeenschap*	324,7	628,4	373,3	409,8	618,8	707,2	2940,5	5943,9	3003,4	78,7%
Franse Gemeenschap	-47,1	-28,9	-40,5	-11,5	-6,5	-16,7	-490,7	-571,1	-80,4	-2,1%
Waalse Gewest	-128,9	-75,2	192,8	196,7	109,9	80,8	-314,5	-158,6	155,9	4,1%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-49,6	22,1	59,2	127,7	82,9	57,3	-113,2	499,6	612,8	16,0%

REALISATIE VAN DE BEGROTINGEN TEN OPZICHTE VAN DE BUDGETTAIRE DOELSTELLINGEN.

ENTITEIT II (PERIODE 1999 - 2005) – EIGEN MAKELIJ

In ESR-vorderingensaldo	1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		TOTAAL		TOTAAL	
	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	NORM	REAL	SALDO	%
In miljoenen euro																		
Vlaamse Gemeenschap*	334,7	1312,0	357,0	1020,2	594,9	1985,9	337,1	-119,6	324,7	628,4	373,3	409,8	618,8	707,2	2940,5	5943,9	3003,4	78,7%
Franse Gemeenschap	-141,3	-182,8	-114,0	-185,2	-79,3	-57,1	-62,0	-88,9	-47,1	-28,9	-40,5	-11,5	-6,5	-16,7	-490,7	-571,1	-80,4	-2,1%
Waalse Gewest	-148,7	-255,4	-153,7	-229,4	-47,1	142,7	-138,8	-18,8	-128,9	-75,2	192,8	196,7	109,9	80,8	-314,5	-158,6	155,9	4,1%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-64,5	125,3	-66,9	145,2	-19,8	116,2	-54,5	-94,2	-49,6	22,1	59,2	127,7	82,9	57,3	-113,2	499,6	612,8	16,0%
Duitstalige Gemeenschap	0,0	-6,3	0,0	-0,1	0,0	-2,9	0,0	-3,4	0,0	-4,7	0,0	2,1	0,3	21,5	0,3	6,2	5,9	0,2%
Franse Gem. Commissie	0,0	16,0	0,0	-3,9	0,0	-3,1	0,0	-1,4	0,0	-5,0	0,0	-0,7	1,9	-11,3	1,9	-9,4	-11,3	-0,3%
Gem. Gem. Commissie	0,0	0,9	0,0	16,1	0,0	16,6	0,0	23,8	0,0	23,0	0,0	-7,5	0,0	9,6	0,0	82,5	82,5	2,2%
Nederl. Gem. Commissie	0,0	3,0	0,0	2,3	0,0	0,8	0,0	3,3	0,0	8,8	0,0	10,3	0,0	20,9	0,0	49,4	49,4	1,3%
Lokale besturen	0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0			
Totaal	-19,8	1012,7	22,4	765,2	448,7	2199,1	81,8	-299,2	99,1	568,5	584,8	726,9	807,3	869,3	2024,3	5842,5	3818,2	

Vlaamse Gemeenschap. Volgt op vrijwillige basis het strengste scenario B van de HRF en droeg over de periode 2001-2005 1.594,0 miljoen bijkomend bij tot de globale doelstellingen.

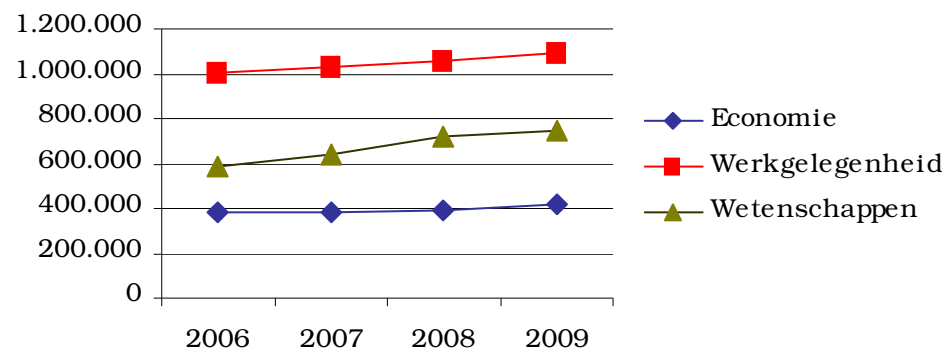
Waals Gewest. De te behalen doelstelling 2004 volgens HRF-aanbeveling = 7,7 ipv - 22,0. Waals gewest opteerde voor de minst strenge doelstelling.

SCHULD BELGISCHE OVERHEDEDEN (INR)

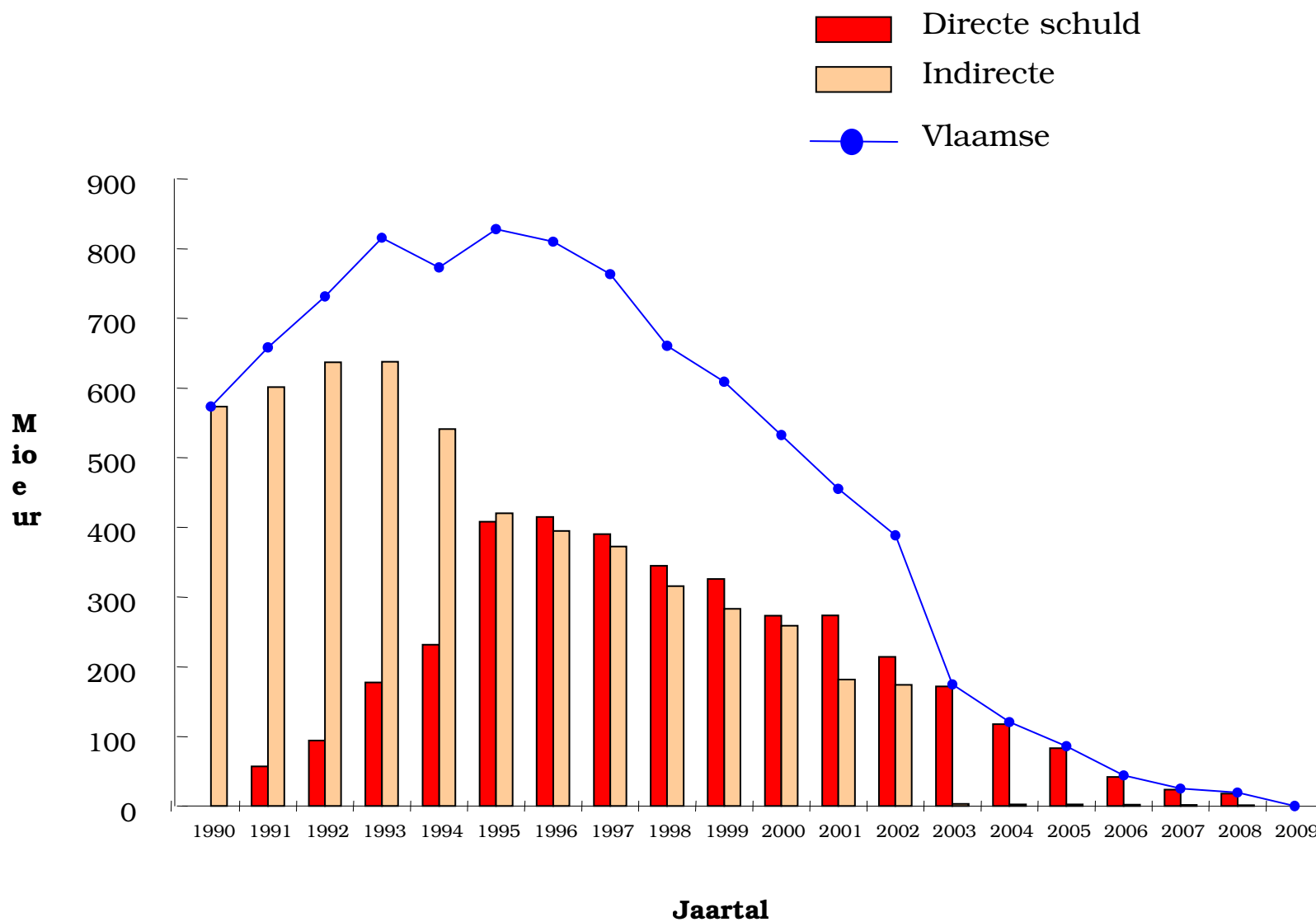
<u>In miljoenen euro</u>	2004	2003	2002	2001	2000	
Waals Gewest	6.056	5.753	6.274	6.071	5.771	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2.238	1.974	2.171	2.068	2.157	
Franse Gemeenschap	3.696	3.679	3.552	3.416	3.340	
Vlaamse Gemeenschap	3.362	4.133	4.772	5.143	5.798	
Duitstalige Gemeenschap	35	36	31	33	35	
Geconsolideerde brutoschuld van de G&G	15.387	15.574	16.800	16.731	17.100	
<u>In % BBP België</u>	2004	2003	2002	2001	2000	
Waals Gewest	2,1%	2,1%	2,4%	2,4%	2,3%	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0,8%	0,7%	0,8%	0,8%	0,9%	
Franse Gemeenschap	1,3%	1,4%	1,4%	1,3%	1,3%	
Vlaamse Gemeenschap	1,2%	1,5%	1,8%	2,0%	2,3%	
Duitstalige Gemeenschap	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
Geconsolideerde brutoschuld van de G&G	5,4%	5,8%	6,4%	6,6%	6,9%	
<u>In miljoenen euro</u>	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Geconsolideerde brutoschuld (Definitie Maastricht)	278.231	272.874	270.552	276.164	275.130	271.062
per sub-sector:						
Federale overheid	258.749	251.769	250.500	259.514	258.746	252.812
Gemeenschappen en gewesten	13.683	15.387	15.574	16.800	16.731	17.100
Lagere overheid	15.480	15.354	14.481	14.011	13.686	13.213
Sociale verzekeringsinstellingen	453	52	90	103	0	1.237
Intersectorale consolidatie	10.133	9.688	10.093	14.263	14.032	13.300
<u>In % BBP België</u>	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Geconsolideerde brutoschuld (Definitie Maastricht)	93,3%	94,7%	98,5%	103,2%	106,3%	107,7%
per sub-sector:						
Federale overheid	86,8%	87,4%	91,2%	97,0%	99,9%	100,4%
Gemeenschappen en gewesten	4,6%	5,3%	5,7%	6,3%	6,5%	6,8%
Lagere overheid	5,2%	5,3%	5,3%	5,2%	5,3%	5,2%
Sociale verzekeringsinstellingen	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
Intersectorale consolidatie	3,4%	3,4%	3,7%	5,3%	5,4%	5,3%

Vlaamse Meerjarenbegroting evolutie sociaal-economische uitgaven

Evolutie uitgaven - beleidskredieten

Vlaamse meerjarenbegroting: Schuldafbouw

Transfers (raming Abafim 2003)

- Totaal transferbedrag in 2003 vanuit Vlaanderen:
 - 6,6 miljard €:
 - 5,4 miljard € naar Wallonië
 - 1,2 miljard € naar Brussel

- Drie kanalen:
 - sociale zekerheid (57 %): 3,74 miljard
 - federale begroting (23 %): 1,52 miljard
 - financieringswet (20%): 1,35 miljard

Relatieve rijkdom – armoede per gewest (bron De Tijd 28/11/05)

Afwijking van de gemiddelde belastingsopbrengst per inwoner in het gewest t.o.v. rijksgemiddelde, in procent

<i>Jaar</i>	<i>Vl</i>	<i>Wall</i>	<i>Bsl</i>
1989	2,42	-8,46	13,75
1990	3,21	-9,44	12,53
1991	3,94	-10,48	11,81
1992	4,66	-11,28	10,30
1993	5,06	-11,56	8,99
1994	5,57	-11,72	6,46
1995	5,77	-11,53	4,62
1996	6,43	-11,62	0,81
1997	6,28	-11,01	-0,22
1998	6,80	-11,51	-1,95
1999	6,95	-11,45	-3,19
2000	7,21	-11,9	-3,23
2001	7,61	-12,49	-3,63
2002	8,10	-13,32	-3,79
2003	8,85	-13,87	-6,44
2004	9,08	-13,74	-8,26
2005	9,12	-13,25	-10,05

Benchmarking t.o.v. EU-25

SAMENVATTEND OVERZICHT INDICATOREN VOOR DE EU-25 EN VLAANDEREN

	VLAANDEREN	EU-25
BEVOLKINGSDICHTHEID (INWONERS PER KM²)	445	113
BBP PER INWONER (IN EURO KKP)	25.405	21.738
ARBEIDSPRODUCTIVITEIT (IN EURO)	64.202	49.896
WERKGELEGENHEIDSGRAAD (IN %)	60,1	64,9
AANDEEL BEVOLKING 15-64 JAAR (IN %)	65,9	67,1
INVESTERINGSRATIO PRIVATE SECTOR	19,9	17,4
ARBEIDSEENHEIDSKOST (IN EURO)	40.541	29.655
LOONKOST PER EENHEID PRODUCT	0,57	0,56
WERKZAAMHEIDSGRAAD (IN %)	64,9	63,7
WERKLOOSHEIDSGRAAD (IN %)	5,4	9,0
AANDEEL ZELFSTANDIGEN EN HELPERS	15,3	16,5
AANDEEL WERKENDEN IN (M)HT INDUSTRIE EN KI HT DIENSTEN (IN %)	11,9	10,0
AANDEEL WERKENDEN IN (M)HT INDUSTRIE (IN %)	8,0	6,7
AANDEEL WERKENDEN IN TOTAAL VAN KI DIENSTEN (IN %)	14,9	14,5
-- AANDEEL WERKENDEN IN KI HT DIENSTEN (IN %)	3,9	3,3
- AANDEEL WERKENDEN IN KI MARKTDIENSTEN (IN %)	7,3	8,1
- AANDEEL WERKENDEN IN KI FINANCIËLE DIENSTEN (IN %)	3,7	3,0
AANDEEL WERKENDEN MET HOGER OPLEIDINGSNIVEAU (IN %)	35,5	29,2
AANDEEL TEWERKSTELLING IN CREATIEVE BEROEPEN	43,8	38,2
AANDEEL LEVENSLANG LEREN (IN % 25-64 JARIGEN)	9,1	10,3
AANTAL PATENTAANVRAGEN (TOTAAL) PER MILJOEN INWONERS	161	131

- AANTAL PATENTAANVRAGEN (HIGH-TECH) PER MILJOEN INWONERS	37	24
- AANTAL PATENTAANVRAGEN (BIOTECH) PER MILJOEN INWONERS	9	6
- AANTAL PATENTAANVRAGEN (ICT) PER MILJOEN INWONERS	4	4
TOTALE O&O UITGAVEN IN % BBP	2,08	1,80
- O&O UITGAVEN BEDRIJVEN IN % BBP	1,51	1,14
- O&O UITGAVEN OVERHEID IN % BBP	0,17	0,24
VERHOUDING AANDEEL TEWERKSTELLING / BEVOLKING VROUWEN	0,85	0,85
VERHOUDING AANDEEL TEWERKSTELLING / BEVOLKING 55-64 JAAR	0,58	0,80
AFHANKELIJKHEIDSRATIO = [(0-19jr) + (65+ jr)] / (20-64 jr), in %	66,3	64,0
AANDEEL JONGEREN = (0-19 jr) / Bevolking, in %	22,3	22,6
AANDEEL OUDEREN = (65+ jr) / Bevolking, in %	17,6	16,4